

قانون اساسی افغانستان

دوره محمد ظاهر شاه

(۹ میزان ۱۳۴۳ شمسی)

لومړی فصل

دولت

لمړۍ ماده

افغانستان یو مشروطه باچائی، خپلواک، یوموتی اونه بیلیدونکی دولت دی.

ملی حاکمیت په افغانستان کښی په ملت پوری تعلق لری.

دافغانستان ملت ټول هغه افراد دی چې دقانون له حکمه سره سم دافغانستان ددولت تابعیت لری. ددې افرادو په هریو فرد باندي دافغان دکلمې اطلاق کیږی.

دوه یمه ماده

دافغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دینی شعایر ددولت له خوا د حنفی مذهب د حکمونو سره سم پرځای کیږی.

دملت هغه کسان چې مسلمانان نه دی په هغو حدودو کښی دننه چې د چال چلند او عامی هوساینی په

فصل اول

دولت

ماده اول

افغانستان دولت پادشاهی مشروطه، مستقل واحد و غیر قابل تجزیه است.

حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت دولت افغانستان را مطابق به احکام قانون دارا باشند. بر هر فرد از افراد مذکور کلمه افغان اطلاق می شود.

ماده دوم

دین افغانستان دین مقدس اسلام است.

شعایر دینی از طرف دولت مطابق به احکام مذهب حنفی اجراء می گردد.

آن افراد ملت که پیرو دین اسلام نیستند در اجرای مراسم مذهبی خود در داخل حدودی که قوانین

باب قوانین ئی بنسئ آزاددی چې خپل مذهبې مراسم په ځای کړی.

درېمه ماده

دافغانستان دژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی.

څلورمه ماده

دافغانستان بیرغ له دریو ټوټو جوړ دی چې رنگونه ئی تور، سور او شین دی او یو هومره ولاړې څنگ په څنگ دکیڼی خوا نه په بنی لورې تللی دې. دهرنگ ساره ئی داوردود نیمائی هومره دی. په مینځ کښی یی په سپین رنگ دمحراب او منبر نشان لگیدلی دی چې دواړو خواوته ئی دوه بیرغونه ولاړدی او له دواړو غاړوئی دغنمو دوه وړی چاپیر دی.

پنځمه ماده

دافغانستان پایتخت دکابل ښاردی.

مربوط به آداب و آسایش عامه تعیین می کند، آزاد می باشند.

ماده سوم

از جمله زبان های افغانستان پښتو و دری زبان های رسمی می باشد.

ماده چهارم

بیرق افغانستان مرکب است از سه قطعه به رنگهای سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی به اندازه های مساوی از چپ به راست در کنار هم واقع شده. عرض مقدار هر رنگ معادل نصف طول آن است. در وسط نشان محراب و منبر به رنگ سفید جادارد که در دو گوشه آن دو بیرق نصب و از دو طرف به دو خوشه گندم احاطه شده است.

ماده پنجم

پایتخت افغانستان شهر کابل است.

شپږمه ماده

په افغانستان کېنې باچا دملی حاکمیت بیکارندوی دی.

اوومه ماده

پاچا د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو ساتنوال، د افغانستان دخپلواکې او دسیمی د تمامیت ساتونکی، د اساسی قانون ساتندوی او دملی یووالی مرکز دی.

اومه ماده

باچا باید د افغانستان له اتباعو، مسلمان او په حنفی مذهب وی.

نهمه ماده

د باچا وظیفی او حقونه دادی:

۱- د افغانستان د اردولویه مشری.

۲- د جنگ او اوربند اعلان.

۳- دلویی جرگی دائرول او پرانستل.

۴- دشوری دعادی غونډې پرانستل.

۵- دشوری د فوق العاده غونډې

ماده ششم

د افغانستان پادشاه حاکمیت ملی را تمثیل می کند.

ماده هفتم

پادشاه حامی اساسات دین مقدس اسلام، حافظ استقلال و تمامیت ساحه، نگهبان قانون اساسی و مرکز وحدت ملی افغانستان می باشد.

ماده هشتم

پادشاه باید از تبعه افغانستان، مسلمان و پیرو مذهب حنفی باشد.

ماده نهم:

پادشاه دارای حقوق ووظایف آتی میباشد:

۱- قیادت اعلای اردوی افغانستان،

۲- اعلان حرب و متارکه .

۳- دایر کردن و افتتاح لویه جرگه.

۴- افتتاح اجلاس عادی شوری .

۵- دایر نمودن و افتتاح اجلاس

- دائرو او پراستل.
- ۶- د شوری پنگول او دنووانتخاباتو دفرمان ویستل نوی انتخابات د شوری د انحلال د تاریخ نه په درې میاشتو کبسی دننه دننه سرته رسیږی.
- ۷- دقوانینو بنگول او دهغو دجاری کولو اعلام.
- ۸- دتقیننی فرمانونو ویستل.
- ۹- دقانون د حکمونو سره سم د بین الدول معاهدو دتړون دپاره اعتبارلیک ورکول.
- ۱۰- دبین الدول معاهدو بنگول.
- ۱۱- دصدراعظم ټاکل. دهغه استعفاء منل. دصدراعظم په پیشنهاد دوزیرانو ټاکل او دوزیرانو استعفاء منل.
- ۱۲- دمشرانو جرگی د غیر انتخابی غړو ټاکل او ددغی جرگی دغړو له منځ نه درئیس ټاکل.
- ۱۳- دقاضی القضاات او سترې محکمی دغړو ټاکل.
- ۱۴- دقانون د حکمونو سره سم
- فوق العاده شوری .
- ۶- منحل ساختن شوری و اصدار فرمان انتخابات مجدد. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه از تاریخ انحلال شوری انجام می یابد.
- ۷- توشیح قوانین و اعلام انفاذ آن .
- ۸- اصدار فرامین تقنینی.
- ۹- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بین الدول مطابق احکام قانون .
- ۱۰- توشیح معاهدات بین الدول .
- ۱۱- تعیین صدر اعظم و قبول استعفاء او - تعیین وزراء به پیشنهاد د صدر اعظم و قبول استعفاء آنها.
- ۱۲- تعیین اعضای غیر انتخابی مشرانو جرگه و تعیین رئیس جرگه مذکور از جمله اعضای آن .
- ۱۳- تعیین قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه .
- ۱۴- تعیین و تقاعد قضاات و تعیین

- دقاضیانو او عالیرتبه مامورینو او منصبدارانو ټاکل او متقاعد کول.
- ۱۵- په بهرنو ملکونو کښی دافغانستان دسیاسی نمایندگیو دمشرانو ټاکل. په بین المللی موسسو کښی دافغانستان ددائمی نمایندگانو ټاکل او دبهرنو ملکونو دسیاسی نمایندگانو باورلیک منل.
- ۱۶- داضطرار دحالت اعلامول او ختمول.
- ۱۷- دجزاء کمول او بښل.
- و تقاعد مامورین و صاحب منصبان عالی رتبه مطابق به احکام قانون .
- ۱۵- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی . تعیین نمایندگان دائمی افغانستان نزد موسسات بین المللی و قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی.
- ۱۶- اعلام حالت اضطرار و خاتمه دادن به آن .
- ۱۷- تخفیف و عفو مجازات.

لسمه ماده

سـیکه دباچاپـه نامـه وهله کیږی.

یوولسمه ماده

په خطبو کښی دباچانوم اخستل کیږی.

دوولسمه ماده

نښان دقانون دحکمونو سره سم دباچا له خوا ورکول کیږی. دنښان په ورکړه پوری هیڅ قسم مادی بښیگڼه تړلی نه وی.

ماده دهم

سـکه بنـام پادشاه ضرب می شود.

ماده یازدهم

در خطبه ها نام پادشاه ذکر می گردد.

ماده دوازدهم

نشان از طرف پادشاه مطابق به احکام قانون اعطاء می شود. اعطای نشان متضمن هیچ نوع امتیاز مادی نمی باشد .

دیارلسمه ماده

دباچائی دربار لگښت دباچائی لگښتونو دقانون سره سم د دولت په بودجه کښی ټاکل کیږی.

څوار لسمه ماده

په دی فصل کښی چې څومره صلاحیتونه راغلی دی له هغو نه په هغو حدودو کښی دننه استفاده کیږی چې ددی اساسی قانون حکمونو بنودلی دی.

پنځلسمه ماده

باچانه پوښتیدونی دی او لمانځنه ئی واجب ده او دی دباچائی کورنی او دحکومت او ستری محکمی دغږو په مخکښی دشوری ددواړو جرگو دمشرکی غونډی په وړاندی داسی لوړه کوی:

بسم الله الرحمن الرحيم

دلوی خدای په نامه لوړه کوم چې په خپلوټولو چاروکښی به خدای جل جلاله حاضر گڼم. د اسلام دسپيڅلی دین داساسونو ساتنه او داساسی

ماده سیزدهم

مصارف پادشاهی در بودجه دولت مطابق به قانون مصارف پادشاهی تعیین می گردد .

ماده چاردهم

استفاده از صلاحیت های مندرج این فصل در داخل حدودی صورت می گیرد که احکام این قانون اساسی تعیین نموده است .

ماده پانزدهم

پادشاه غیر مسئول وواجب الاحترام است و با حضور اعضای خانواده پادشاهی ، حکومت و اعضای ستره محکمه در برابر جلسه مشترک هر دو جرگه شوری حلف آتی را بجامی آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خدای عظیم سو گند یاد میکنم که در کافه اعمال خود خداوند جل جلاله را حاضر دانسته ، اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون

اساسی را حراست ، استقلال وطن ، تمامیت ساحه ، قوانین دولت و حقوق مردم را حفاظت کنم و با استتانت از بارگناه پروردگار برطبق احکام قانون اساسی افغانستان پادشاهی نمایم و مساعی خود را در راه سعادت و ترقی ملت افغانستان به کار برم .

ماده شانزدهم

پادشاهی افغانستان در خانواده اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید برحسب احکام این قانون اساسی انتقال می نماید.

ماده هفدهم

هر گاه پادشاه اراده استعفاء بنماید به مجلس مرکب از رئیس ولسی جرگه، رئیس مشرانو جرگه، صدراعظم ، قاضی القضاة و وزیر دربار پادشاهی اطلاع داده بعد در خلال مدت هفت روز لویه جرگه را دائر می کند و استعفاءی خود را

قانون حمایت به کوم. دهیواد دخپلواکی او دسیمی تمامیت، ددولت قوانین او دخلکو حقونه به ساتم او دلوی خدای له درباره دمرستی په غوښتو به دافغانستان د اساسی قانون د حکمونو سره سم باچاهی کوم او خپل ټول کوښښ به دافغانستان د ملت دلورتیا او سوکالی. په لاره کښی په کار اچوم.

شپاړسمه ماده

دافغانستان باچائی ددې اساسی قانون د حکمونو سره سمه د اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید په کورنۍ کښی له یونه بل ته پاتی کیږي.

اوولسمه ماده

که چیری باچا د استعفاء تکل او کاندی نودولسی جرگی له مشر، دمشرانو جرگی له مشر، صدراعظم، قاضی القضاة او باچائی دربار له وزیرنه جوړ مجلس ته خبرورکوی بیاپه اوو ورځو کښی دننه لویه جرگه دائروی او خپله استعفاء په خپله یا

ددربار دوزیر په لاس جرگی ته وړاندې کوی. که لویه جرگه تصدیق وکړی چې پاچا په خپله خوښه استعفاء کړی ده نوددغی جرگی د تصدیق لسه تاریخ نه دپاچا استعفاء نافذه گڼل کیږی.

اتلسمه ماده

دپاچا داستعفاء یامړینی په وخت کښی باچائی دهغه مشر خوی ته پاتی کیږی.

که چیرې د پاچا په مشر خوی کښی هغه شرطونه پوره نه وو چې په دې اساسی قانون کښی بنودل شوی دی نوبیا باچائی دهغه دوهم خوی او همداسی ورپسی نورو خامنو ته پاتی کیږی.

نولسمه ماده

که چیری پاچا مړ یا استعفاء وکړی او دپاچائی په شرطونو برابر خوی ونه لری نو پاچائی دپاچاپه ورونیو کښی ترټولو مشر ورورته پاتی کیږی. که

شخصاً یا توسط وزیر در بار به جرگه مذکور ابلاغ می نماید. در صورتی که لویه جرگه تصدیق نماید که استعفاء از اراده پادشاه نشأت نموده از تاریخ تصدیق آن استعفای پادشاه نافذ شمرده می شود.

ماده هژدهم

در موقع استعفا یا وفات پادشاه- پادشاهی به پسر بزرگش انتقال می یابد.

در صورتیکه پسر بزرگ پادشاه واجد شرایط پادشاهی که در این قانون اساسی ذکر گردیده نباشد پادشاهی به پسر دوم او وهمچنان الی آخر انتقال می کند.

ماده نژدهم

هر گاه پادشاه وفات کند یا استعفاء نماید و پسر ی نداشتنه باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد، پادشاهی به بزرگترین برادر پادشاه

انتقال می نماید . در صورتی که بزرگترین برادر پادشاه واجد شرایط نباشد پادشاهی به برادری که از نظر سن میان برادران بلافاصله بعد از او واقع باشد و همچنان الی آخر انتقال می یابد. در صورتی که پادشاه برادری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد جانشین پادشاه از جمله باز ماندگان پسری اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید انتخاب می گردد . در این حالت انتخاب پادشاه توسط مجلسی مرکب از لویه جرگه ، حکومت و اعضای ستره محکمه صورت می گیرد . این مجلس در صورت وفات در خلال مدت پانزده روز از تاریخ وفات و در صورت استعفاء در خلال مدت هفت روز از تاریخ نفاذ آن از طرف صدر اعظم دائر می شود. تصمیم این مجلس به اکثریت ارای اعضای حاضر اتخاذ می گردد و بعد از موافقت شخص

چیرې دپاچا په مشرورور کښی دپاچائی شرطونه پوره نه وی نو ده ته چې کوم یوورور د عمر په لحاظ زیات نژدې وی پاچائی هغه ته پاتی کیږی او همدغسی تراخړه درومی. که چیری باچا دپاچایی په شرطونو برابر یوورور هم ونه لری نوپه ځای ناست به ئی داعلیحضرت محمد نادرشاه شهید دنارینه او لادله تیره غوره کیږی. په داسی حالت کښی دپاچا انتخاب دلویی جرگی، دسترې محکمی له غړو او دحکومت نه دیوجور شوی مجلس له خوا کیږی. که باچا مروو نو دامجلس به دمړینی دورځی له تاریخه په پنځلسوورځو کښی دننه او که استعفائی کړې وه نو د نفاذ کیدو دتاریخ نه پس په اوو ورځو کښی دننه دصدر اعظم له خواجوړیږی. په دې مجلس کښی فیصله دحاضرو غړو درایو په اکثریت کیږی او فیصله دهغه چاله منښت نه پس چې د پاچا

په حیث غوره شوی دی نافذه گڼل کېږي.

دپاچا دمړینې یا داستعفاء دنافذ کیدو له نیتې نه دهغه دجانشین ترغوره کیدو پورې ددربار وزیر دپاچا نائب گڼل کېږي.

شلمه ماده

کله چې پاچادهیواد نه دباندې دسفر تکل وکړي نویو یاخو کسه دخپل وکیل په توگه ټاکي.

دغه کس یا کسان دپاچاپه غیاب کښې دهغه واک اختیار په حدودو کښې دننه چې پاچاورته ورکړې پاچائی چارې ددې اساسی قانون دحکمونو سره سمی دپاچاپه وکالت پرځای کوي.

دغه کسان دوکیل په توگه نه شی ټاکل کیدی:

۱- صدر اعظم.

۲- داولسی جرگې مشر.

۳- دمشرانو جرگې مشر.

۴- قاضی القضاات.

که بحیث پادشاه انتخاب شده نافذ شمرده می شود .

از تاریخ وفات پادشاه یا انفاذ استعفای او تا انتخاب جانشین پادشاه ، وزیر دربار نائب پادشاه شناخته می شود .

ماده بیستم

هنگامی که پادشاه اراده سفر بخارج مملکت بنماید یک یا چند نفر را بحیث وکیل خود تعیین می کند. شخص یا اشخاص مذکور درغیاب پادشاه به وکالت از او امور پادشاهی را درحدود صلاحیتی که از طرف پادشاه به او داده می شود بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا می نماید.

اشخاص ذیل بحیث وکیل تعیین نمی شوند :

۱- صدر اعظم .

۲- رئیس ولسی جرگه .

۳- رئیس مشرانو جرگه .

۴- قاضی القضاات .

يوويشتمه ماده

ماده بيست و يكم

كله چې باچامرشي او دهغه په ځای ناست لادخپل عمر شل كاله پوره كړی نه وی نو تر څو پورې چې دغه عمر ته رسېږي ملکه دباچائي چارونيات په غاړه اخلي. که چيرې ملکه نه وی نوهغه مجلس چې په نولسمه ماده كښي يا دشوي دی داعليحضرت محمد نادر شاه شهيد دنارينه اولادله تيره يو كس د پاچا دنائب په توگه غوره كوی.

هرگاه پادشاه وفات كند و جانشين اوسن بيست را تكميل نكرده باشد تا موقعيكه سن مذكور را تكميل می كند ملکه نيابت پادشاه را به عهده ميگيرد. در صورتيكه ملکه وجود نداشته باشد مجلسی كه در ماده (نوزدهم) ذكر گرديد شخصی را از جمله بازماندگان پسری اعليحضرت محمد نادر شاه شهيد بحيث نائيب پادشاه انتخاب می كنند.

دوه ويشتمه ماده

ماده بيست و دوم

كله چې باچا استعفاء وكړی او دهغه پرځای ناست دخپل عمر شل كاله نه وی پوره كړی نو ترڅو پورې چې دی دغه عمر ته رسېږي هغه مجلس چې په نولسمه ماده كښي يادشوی دی داعليحضرت محمد نادرشاه شهيد دنارينه اولاد له تيره يو كس دباچا دنائب په توگه غوره كوی.

هرگاه پادشاه استعفاء نمايد و جانشين او سن بيست را تكميل نكرده باشد تا موقعی كه سن مذكور را تكميل می كند مجلسی كه در ماده نوزدهم ذكر گرديده شخصی را از جمله بازماندگان پسری اعليحضرت محمد نادر شاه شهيد بحيث پادشاه انتخاب می نمايد.

درویشتمه ماده

دباچا نائِب او وکیل باید هغه شرطونه ولری چې په اتمه ماده کښی راغلی دی دباچا نائِب باچائی چاری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمی پرخای کوی.

که دباچا نیابت دملکی په غاړه وی ملکه دهغه صلاحیت نه چې دنهمی مادې په دوهمه فقره کښی یادشوی دی دحکومت په مشوره استفاده کوی.

دباچا نائِب چې خوپوری دا عهده په غاړه لری په بل شغل باندې بوختیدلی نه شی.

هغه خوک چې ددی اساسی قانون دیوویشتمی او دوه ویشتمی مادی د حکمونو له مخه دباچا دنائِب په توگه ټاکل کیږې هیڅکله د افغانستان د باچاپه توگه انتخابیدلی نه شی.

دباچائی دنیابت په دوره کښی ددی اساسی قانون دباچا دفصل هغه مادی

ماده بیست و سوم

نائِب و وکیل پادشاه باید واجد شرایط مندرج ماده هشتم باشد . نائِب پادشاه امور شاهی را برطبق احکام این قانون اساسی اجرا می کند .

در صورتیکه ملکه نیابت پادشاه را بعهدہ داشته باشد از صلاحیت مندرج فقره دوم ماده نهم به مشوره حکومت استفاده می کند .

نائِب پادشاه نمی تواند در مدت تصدی این عهده به مشاغل دیگر اشتغال ورزد .

شخصیکه برحسب احکام مواد بیست و یکم و بیست و دوم این قانون اساسی به صفت نائِب پادشاه تعیین می گردد هیچگاه بحیث پادشاه افغانستان انتخاب نمی شود .

در دوره نیابت پادشاهی مواد مربوط به جانشین

فصل پادشاه این قانون اساسی
تعدیل نمی شود.

چې پرځای ناست پوری تعلق لری
تعدیل کیدلی نه شی.

خلیریشتمه ماده

دباچاخوی، لور، ورور، خوراو ددوی
بنځی او مړونه او ځامن او لونی او
دباچاتره او دتره ځامن باچائی کورنی.
ده ددولت په رسمی تشریفاتو کنبی
باچائی کورنی. په باچا او ملکه پسی
جوخت ځای نیسی.

دباچائی کورنی لگنبست دباچائی
لگنبستونو په بودجه کنبی ټاکل کیری
لقبونه یوازې دباچائی کورنی دپاره
دی او دقانون دحکمونو سره
سم ټاکل کیری.

دباچائی کورنی غړی په سیاسی
گوندونو کنبی گډون نه کوی او
دغه وظیفی په غاړه نه اخلی:

۱- صدارت عظمی او وزارت.

۲- دشوری غړیتوب.

۳- دستری محکمی غړیتوب.

دباچاهی کورنی غړی خپل حیثیت
دباچاهی کورنی دغړی په صفت

ماده بیست و چارم

پسر و دخترو برا در وخواهر پادشاه
وازواج وزوجات و انباء و بنات شان
و عم و ابنای عم پادشاه خانواده
پادشاهی راتشکیل می دهند.
درتشریفات رسمی دولت خانواده
پادشاهی بعد از پادشاه و ملکه اخذ
موقع می نماید. مصارف خانواده
پادشاهی در بودجه مصارف پادشاهی
تعیین می شود. القاب مختص به
خانواده پادشاهی می باشد و مطابق به
احکام قانون تعیین می گردد.

اعضای خانواده پادشاهی در احزاب
سیاسی شمولیت نمی ورنند و وظایف
آتی را احراز نمی کنند:

۱- صدارت عظمی و وزارت .

۲- عضویت شوری .

۳- عضویت ستره محکمه .

اعضای خانواده پادشاهی حیثیت
خود را به صفت عضو خانواده

ترخوچې ژوندی وی ساتی.

پادشاهی مادام الحیات حفظ می کنند.

درېیم فصل

دخلکو اساسی حقونه او وظیفی

پنځه ویشتمه ماده

دافغانستان ټول خلک بی له هیڅ قسم تبعیض او امتیاز دقانون په وړاندی یوشان حقونه او وظیفی لری.

شپږویشتمه ماده

آزادی د انسان خدای ورکړی حق دی. دا حق بی دنورو له آزادی او عمومی بنیگړونه چې قانون بنودلی دی نوری پولی نه لری. دانسان آزادی او کرامت دبلوسی نه په امن دی او بیلتون نه قبلوی. هیڅ کره جرم نه گنیل کیږی مگر هله چې دیوداسی قانون په موجب جرم وبلل شی چې ددغی کارله کولونه مخکینی نافذ شوی وی. هیچاته سزا نه شی ورکوله کیدی مگر هله چې یوی واکمنی محکمی پری دبنکاره او حضوری محاکمی

فصل سوم

حقوق ووظائف اساسی مردم

ماده بیست و پنجم

تمام مردم افغانستان بدون تبعیض و امتیاز در برابر قانون حقوق ووظائف مساوی دارند.

ماده بیست و ششم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد. آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است و انفکاک نمی پذیرد. دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد. هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به موجب قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد. هیچکس را نمی توان مجازات نمود مگر برطبق حکم محکمه با صلاحیت که بعد از

محاکمه علنی و حضوری صادر
گردیده باشد.

هیچکس رانمیتوان مجازات نمود مگر
مطابق به احکام قانونیکه قبل ازارتکاب
فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

هیچکس را نمیتوان تعقیب یا گرفتار
نمود مگر بر طبق احکام قانون .

هیچکس را نمیتوان توقیف نمود
مگر بر طبق حکم محکمه با
صلاحیت و مطابق به احکام قانون.

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم
تا وقتیکه به حکم قطعی محکمه
محکوم علیه قرار نگیرد بیگناه
شناخته می شود .

جرم یک امر شخصی است. تعقیب ،
گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق
جزاء بر او به شخص دیگری سرایت
نمی کند.

تعذیب انسان جواز ندارد . هیچکس
نمی تواند حتی به مقصد کشف
حقایق شخص دیگر، اگرچه
آن شخص تحت تعقیب ، گرفتاری

نه پس حکم صادر
کړی وی.

هیچاته جزانه شی ورکول کیدی مگر
دهغه قانون د حکمه سره سم چې
ددغه تهمتی کارله کولونه رومی نافذ
شوی وی.

هیڅوک بی دقانون له حکمه تعقیب
کیدلی یا نیول کیدلی نه شی هیڅوک
توقیف کیدلی نه شی مگر دواکمنی
محکمی دحکم او دقانون د حکمونو
سره سم.

دغاری خلاصون اصلی حالت دی-
خوپوری چې تورن د محکمی له خوا
په قطعی پریکړه محکوم علیه نه شی
بیگناه گڼل کیږی.

جرم د هر چا خپل خانی شی دی
دتورن تعقیب - نیول- توقیف او
سزاورکول بل هیڅ چاته نه ورځیږی.

دانسان کړول جواز نه لری.
هیڅوک نشی کولی چې حتی له چانه
دحقایقو دخرگندولو په غرض هم
هغه وکړوی او یا یی د کړولو

امر ورکړی که څه هم دغه سپری دتعقیب لاندی وی یا نیول شوی یا توقیف شوی یا پری دسزا حکم ختلی وی. له انسانی کرامت نه مخالفه سزاتاکل جواز نلری.

هغه اظهار چې له تورن یا بل سپری نه په اکراه واخستلی شی اعتبار نه لری. په جرم بانندی اقرار کول هغه اعتراف ته وائی چې تورن ئی په روغ عقل او په خپله خوښه دهغه جرم په کولو بانندی چې دقانون له مخه په ده پوری تړل شوی وی دیوی واکمنی محکمی په وړاندی وکړی.

هرڅوک حق لری چې دهغه توردلری کولو په غرض چې دقانون له مخه پری تړل شوی وی دځان ددفاع دپاره وکیل ونیسی.

دیوچاپوروری کیدل دپوروری دآزادی-دسلبیدو یا کمید و سبب کیدی نه شی. دپور ویستلو لاری چارې دقانون له خوانبودل کیږی.

یا توقیف و یا محکوم به جزاء باشد، به تعذیب او اقدام کنديا امر دهد. تعیین جزائی که مخالف کرامت انسانی باشد جواز ندارد.

اظهاری که از متهم یا شخص دیگر به وسیله اکراه بدست آورده شود، اعتبار ندارد. اقرار به جرم عبارت است از اعترافی که متهم به رضای کامل در حالت صحت عقل به ارتکاب جرمی که قانوناً به اونسبت داده شده در حضور محکمه باصلاحیت می نماید.

هر شخص حق دارد برای دفع اتهامی که قانوناً به او متوجه شده وکیل مدافع تعیین کند.

مدیون بودن یک شخص در برابر شخص دیگر موجب سلب یا محدود شدن آزادی مدیون شده نمی تواند. طرز و وسائل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد.

هر افغان حق دارد در هر نقطه از ساحه دولت خود سفر نماید و مسکن اختیار کند مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است. همچنین هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند. هیچ افغان به تبعید در داخل افغانستان و خارج از افغانستان محکوم نمی شود.

ماده بیست و هفتم

هیچ افغان به علت اتهام به یک جرم به دولت خارجی سپرده نمی شود.

ماده بیست و هشتم

مسکن شخص از تعرض مصون است. هیچ کس به شمول دولت نمی تواند بدون اجازه ساکن یا حکم محکمه با صلاحیت و بغیر از حالات و طریقه در قانون تصریح شده به مسکن کسی داخل شود یا آنرا تفتیش نماید. در موارد جرم

هر افغان حق لری چې دخپل دولت دسیمې هرځای ته لارشی او هلته استوگنه غوره کړی مگر بی له هغو ځایوڅخه چې قانون منع کړی وی. همدارنگه هر افغان حق لری دقانون دحکمونو سره سم دافغانستان نه دباندې سفروکړې او بیرته افغانستان ته راشی. هیڅ افغان په افغانستان کېنې دننه او د افغانستان نه دباندې په شپږلومحکومولی نه شی.

اووه ویستمه ماده

هیڅ افغان دیوجرم په تور بهرنی دولت ته سپارل کېدې نه شی.

اته ویستمه ماده

دهر چاټاټوبی دبلوسی نه په امن دی- هیڅوک حتی دولت هم داوسیدونکی داجازې یادیوې واکمنی محکمی له حکمه پرته او بی دهغو حالاتو او لاروچارو نه چې په قانون کېنې څرگندې بنسودل شوې دې دچاټاټوبی ته ننوتلی او هغه لټولی نه

مشهود مامور مسئول می تواند به مسکن شخص بدون اجازه او یا اجازه قبلی محکمه به مسئولیت خود داخل شود یا آنرا تفتیش کند . مامور مذکور مکلف است بعد از دخول یا اجرای تفتیش در خلال مدتی که قانون تعیین می کند فیصله محکمه را حاصل نماید .

ماده بیست و نهم

ملکیت از تعرض مصون است . ملکیت هیچ شخص بدون حکم قانون و فیصله محکمه با صلاحیت مصادره نمی شود . استملاک ملکیت شخص تنها به مقصد تأمین منافع عامه ، در بدل تعویض قبلی و عادلانه به موجب احکام قانون مجاز میباشد . هیچکس از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود مگر در حدود قانون . طرز استعمال ملکیت به منظور تأمین منافع عامه توسط قانون تنظیم ورهنمونی می

شی . دخرگند جرم په وخت کبسی مسئول مامور دیو چا پاتوبی ته بی دهغه یا دمحمی له مخکنی اجازې څخه پخپل مسئولیت ننوتی شی او هغه لپولی شی خو دغه مامور په دی مکلف دې چې دور ننوتلویا لتولو نه پس دقانون دخوا په بنسودلی موده کبسی دننه دمحمی فیصله لاس ته راوړې .

نهم ویشتمه ماده

ملکیت دبلوسی نه په امن دې . دهیچا ملکیت دقانون دحکم او دیوې واکمنی محکمی دفیصلی نه پرته مصادره کیدې نه شی . دیو چادمملکت استملاک یوازې دعمومی بنیگرو دپاره دعادلانه پیشکی په بدل کبسی دقانون دحکمونو سره سم جواز لری . هیڅ څوک بی له قانون نه دملکیت له اخیستو او تصرف څخه منع کیدای نشی . دملکیت داستعمال لاره دعامو بنیگنو دتأمین لپاره دقانون له پلوه تنظیم او بنسودل کیږې .

شود. تفتیش و اعلان دارائی شخص تنها به حکم قانون صورت می گیرد. دول و اتباع خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری ندارند. فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی براساس رویه با المثل و به موسسات بین المللی ای که دولت افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد.

ماده سی ام

آزادی و محرمیت مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیله تلفون و تلگراف و یا وسائل دیگر از تعرض مصون است. دولت حق تفتیش مخابرات اشخاص را ندارد مگر به موجب فیصله محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانون. در حالات عاجل - که در قانون تعریف می گردد مامور مسئول می تواند بدون اجازه قبلی محکمه به مسئولیت خود به

دخانی شتمنی پلته او دهغی اعلان یوازې دقانون په حکم کیدای شی. دباندینی دولتونه او اتباع په افغانستان کښی دعقاری مالونو دملکیت حق نلرې. دبهرنو ملکونو په سیاسی نمایندگیو باندې دبالمثل چال چلند په اساس او په هغو بین المللی مؤسسو باندې چې افغانستان پکښی غړیتوب لرې دحکومت په خوښه عقاری مالونه پلورل کیدای شی.

دیرشمه ماده

دهر چا دمخبرې آزادی او پټوالی که په لیک وې که په ټیلگراف که په ټیلفون او که په بله وسیله وې دبلوسی نه په امن دې. دولت دچا دمخبرې دلتون حق نلرې مگردیوې واکمنی محکمی دفیصلی او دقانون د حکمونو سره سم. په سملاسی حالاتو کښی چې قانون بنودلی دې مسئول مامور بی له دی چې رومی می دمحکمی نه اجازه واخلی په خپل مسئولیت کولی شی چې مخبرې

ولټوې. دغه مامور په دې مکلف دې چې دپلټې څخه وروسته په هغه موده کې چې قانون بنسودلی ده دمحکمې فیصله حاصله کاندې.

یوډیرشمه ماده

د فکر او بیان ازادې دبلوسی نه په امن ده.

هر افغان حق لری چې دقانون د حکمونو سره سم په وینا، لیکنه، تصویر او یاداسی نورو وسیلو خپل فکر څرگند کړی.

هر افغان حق لری چې مطالب دقانون د حکمونو سره سم بی له دې چې لومړې ئی دولتی مقامونو ته وبنسئی چاپ او نشر کاندې.

دعمومی چاپخانو دتاسیس او دمطبوعاتو خپرولو اجازه او امتیاز دقانون د حکمونو سره سم یوازې دافغانستان اتباعو او دولت ته ورکول کېږی.

دریدیو او ټیلویژن، دعامو خپرونکو

تفتیش مخابرات اقدام کند . مامور مذکور مکلف است بعد از اجرای تفتیش در خلال مدتی که قانون تعیین می کند فیصله محکمه را حاصل نماید.

ماده سی و یکم

آزادی فکر و بیان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیله گفتار ، نوشته ، تصویر یا امثال آن مطابق به احکام قانون اظهار کند .

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به طبع و نشر مطالب بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی بپردازد.

اجازه و امتیاز تأسیس مطابع عمومی و نشر مطبوعات تنها به اتباع و دولت افغانستان مطابق به احکام قانون داده می شود .

تاسیس و تدویر دستگاه عامه فرستنده

راديوو تلویزیون مختص
به دولت است .

ماده سی و دوم

اتباع افغانستان حق دارند برای
تأمین مقاصد جایز و صلح امیزدون
حمل سلاح مطابق به احکام قانون
بدون اجازه قبلی دولت اجتماع
نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند به منظور
تأمین مقاصد مادی یا معنوی
مطابق به احکام قانون جمعیت ها
تاسیس نمایند .

اتباع افغانستان حق دارند مطابق به
احکام قانون احزاب سیاسی تشکیل
دهند مشروط براینکه :

۱- هدف و فعالیت حزب و
مفکوره هائی که تشکیلات احزاب
روی آن بناء شده مناقض ارزش های
مندرج این قانون اساسی
نباشد.

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب
علنی باشد .

کارځیوتاسیس او چلول یوازې په
دولت پورې اړه لري.

دوه دیرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې د روا
او سوله ناکو مقصدونو دپوره
کولو دپاره دقانون دحکمونو سره سم
ددولت د مخکنی اجازی نه پرته بی
وسلی ټولنه وکاندي.

دافغانستان اتباع حق لري چې دماډې
یا معنوی مقصدونو دپوره کولو دپاره
دقانون دحکمونو سره سم ټولنی
جوړی کړي.

دافغانستان اتباع حق لري چې دقانون
په حکمونو برابر سیاسی گوندونه
جوړ کړي خو په دې شرط چې:

۱- دگوندهدف - فعالیت او هغه
مفکورې چې دگوندونو تشکیلات
پرې بناء شوی وې ددی اساسی
قانون له ارزښتونو سره تناقض ونه
لري.

۲- دگوند تشکیلات او مالی
درکونه په ډاگه وې.

هغه ګوند چې د قانون په حکم برابر جوړ شوې وې د قانونی موجباتو اوستري محکمې له حکمه پرته پښتېدې نه شي.

درې دیرشمه ماده

هرچاته چې د ادارې له پلوه بی وجهه تاوان واورې دتاوان داخیستلو حق لرې او کولی شي چې دتاوان اخیستودپاره په محکمه کښې دعوي راولاړه کړي.

دولت دهغو حالاتو نه پرته چې قانون ئی څرګندوي بی دواکمني محکمې له حکمه دخپلو حقونو دتحصیل اقدام نشي کولی.

څلوردیرشمه ماده

تعلیم دافغانستان دټولو وګړو حق دی او دافغانستان ددولت او اتباعو له خوا وړیا برابرېږي.

په دې برخه کښې ددولت هدف یوې داسې مرحلې ته رسیدل دي چې دافغانستان د ټولو وګړودپاره پکښې دقانون دحکمونو سره سم دروزنی

حزبي که مطابق به احکام قانون تشکیل می یابد بدون موجبات قانونی و حکم ستره محکمه منحل نمی شود .

ماده سی و سوم

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوی اقامه کند . دولت نمی تواند بجزدر حالا تی که قانون تصریح می کند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده سی و چهارم

تعلیم حق تمام افراد افغانستان است و به صورت مجانی از طرف دولت و اتباع افغانستان فراهم می شود .

هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات مناسب تعلیم و تربیه برای همه افراد افغانستان

اوبنوونی مناسبی آسانتیاوی راغونډې
شی.

قوانین اساسی افغانستان
مطابق به احکام قانون فراهم
گردد.

دولت مکلف دې چې په ټول
افغانستان کې دپوهنی دمتوازن تعمیم
لپاره موثر پروگرام وضع او تطبیق
کړي.

دولت مکلف است برای تعمیم
متوازن معارف در تمام افغانستان
پروگرام موثری وضع و تطبیق
نماید .

دبنوونی او روزنی لارښودنه اوڅارنه
ددولت وظیفه ده.

رهنمونی و نظارت تعلیم و تربیه
وظیفه دولت است .

لومړنۍ ښوونې دټولو ماشومانو دپاره
په هغوځایونو کې چې وسیلی ئی
ددولت له خوا برابري شوې وې
حتمی دي.

تعلیمات ابتدائی برای تمام
اطفال در نقاطی که وسائل آن از
طرف دولت تهیه شده
حتمی می باشد .

دلوراوعمومی تعلیم دمؤسسو جوړول
او چلول یوازی ددولت حق او
وظیفه ده. ددې نه وراخوا دافغانستان
اتباع حق لري چې اختصاصی
یادلیک لوست دښودو دپاره
ښوونځی جوړ کړي. دداسی
ښوونځیو دجوړونی شرطونه، تعلیمی
نصاب او پکښی دزده کړی شرایط
دقانون له پلوه ښودل کیږي.

تأسیس واداره موءسسوات
تعلیم عالی و عمومی تنها حق
ووظیفه دولت است . درخارج این
ساحه اتباع افغانستان حق دارند
مکاتب اختصاصی و سواد آموزی
تأسیس نمایند.

حکومت کولی شی چې د قانون د

شروط تأسیس ، نصاب تعلیم و
شرایط تحصیل در چنین مکاتب
توسط قانون تنظیم می گردد.
حکومت می تواند مطابق به احکام

حکمونو سره سم خارجی کسانو ته دخصوصی بنوونځیو دجوړولو اجازه ورکړی. دداسی بنوونځیونه یواځی خارجی کسان فایده اخستی شی.

پنځه دیرشمه ماده

دولت موظف دی چې دملی ژبی پښتو دانکشاف او تقوی دپاره موثر پروگرام جوړ او تطبیق کړی.

شپږ دیرشمه ماده

دولت موظف دی چې ترخپله وسه ټولو افغانانو لپاره په متوازن ډول دناروغیو دمخنیوې او علاج وسیلی برابرې کړی. په دې برخه کښی ددولت هدف یوداسی پراو ته رسیدل دی چې دروغتیا مناسبی آسانی پکښی دافغانستان دټولو وگړو دپاره برابرې شی.

اووه دیرشمه ماده

کار دافغان حق او دغاړې فرض دی چې دکولو وس ئی لری.

قانون به ا اشخاص خارجی اجازه تأسیس مکاتب خصوصی بدهد. از این مکاتب تنها اشخاص خارجی می توانند استفاده کنند.

ماده سی و پنجم

دولت موظف است پروگرام موثری برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو وضع و تطبیق کند.

ماده سی و ششم

دولت موظف است در حدود توان خود وسائل وقایه از امراض و علاج آنرا به صورت متوازن برای همه افغان ها تهیه کند. هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات صحی مناسب برای تمام افراد افغانستان فراهم گردد.

ماده سی و هفتم

کار حق و فریضه هرافغان است که قدرت اجرای آنرا داشته باشد.

هدف عمده قوانینی که برای تنظیم کار وضع می گردد، رسیدن به مرحله ای است که در آن حقوق و منافع اصناف کارگران حمایت شود . شرایط مساعد کارفرما گردد ، روابط بین کارگران و کار فرمایان به صورت عادلانه و مترقی تنظیم یابد .

اتباع افغانستان به اساس اهلیت و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند .

انتخاب شغل و حرفه در داخل شرایطی که قانون تعیین می نماید آزاد می باشد .

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولت باشد جواز ندارد تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینی نمی شود که به منظور تنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع می گردد.

ماده سی و هشتم

هر افغان مکلف است به دولت

دکار دتنظیم دپاره چې کوم قوانین جوړیږی دهغو لوی هدف یوې داسی مرحلی ته رسیدل دی چې دکاریگرو دیلوبیلوډلوحقونه اوبنیگړې پکښی خوندی شی. دکار مناسب حالات راپیداشی او دکاریگر او کارفرمایانو ترمنځ روابط په عادلانه او پرمخ تللی ډول ټینگ شی.

دافغانستان اتباع داهلیت له مخی او دقانون د حکمونو سره سم ددولت دخدمت دپاره منل کیږی.

دکارو او کسب غوره کول په هغو شرطونو کښی دننه چې قانون ټاکلی دی آزاد دی.

بیگار که د دولت دپاره هم وی ناروادی. دیبگار بندیز دهغو قوانینو د عملی کولو په لاره کښی چې دعمومی بنیگروپه نیت دیوځائی کار دسمبنت دپاره جوړیږی کوم خنډونه راپورته کوی.

اته دیرشمه ماده

هر افغان مکلف دی چې دولت ته

مالیه او محصول ورکړی. هیڅ قسم مالیه او محصول بی دقانون له حکمه نه شی ترل کیدی. دماليی او محصول اندازه او دورکولو لارې چارې یی داجتماعی عدالت سره سم دقانون له خوا بنودل کیږی. داحکم په خارجی اشخاصو باندې هم چلیږی.

نهه دیرشمه ماده

دهیواد څخه دفاع دافغانستان دتولواتباعو سپیڅلی وظیفه ده. دافغانستان ټول اتباع دقانون دحکمونو سره سم دعسکری خدمت په کولو مکلف دی.

څلویښتمه ماده

داساسی قانون په حکمونو سم چلیدل، دباچاسره وفادارې او دهغه درناوې کول، قوانینو ته غاړه ایښودل، دعمومی نظم او امن خیال لرل، دهیواد دنیگنیو ساتل او په ملی ژوندکښی گډون کول دافغانستان دټولو خلکو وظیفه ده.

مالیه ومحصول تادیه کند. هیڅ نوع محصول و مالیه بدون حکم قانون وضع نمی شود. اندازه مالیه و محصول و طرز تادیه آن بارعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعیین می گردد. این حکم در مورد اشخاص خارجی نیز تطبیق می شود.

ماده سی و نهم

دفاع از وطن وظیفه مقدس تمام اتباع افغانستان است کافه اتباع افغانستان به اجرای خدمت عسکری مطابق به احکام قانون مکلف می باشند.

ماده چهلم

پیروی از احکام قانون اساسی، وفاداری و احترام به پادشاه، اطاعت به قوانین، رعایت نظم و امن عامه، صیانت منافع وطن و اشتراک در حیات ملی وظیفه تمام مردم افغانستان می باشد.

خلورم فصل

شوری

یوخلوینبتمه ماده

شوری دافغانستان دخلکو د ارادی
خرگندویه ده او دپول ملت نمایندگی
کوی.

دافغانستان خلک دشوری له لار دی
مملکت په سیاسی ژوند کنبی
برخه اخلی.

دشوری هرغړی که څه هم له یوی
ټاکلی سیمی څخه غوره شوی درایی
دخرگندولو په وخت کی د افغانستان
عامی بنیگنی په نظر کنبی نیسی.

دوه خلوینبتمه ماده

شوری دوی ټولنی لری: اولسی
جرگه او مشرانو جرگه.

درې خلوینبتمه ماده

دولسی جرگی غړی دآزادو - عامو،
پټو او سماسمو انتخاباتو په ذریعه
دقانون د حکمونو سره سم
دافغانستان دخلکو له خواغوره

فصل چهارم

شوری

ماده چهل و یکم

شوری افغانستان مظهر اراده مردم
آنست و از قاطبة ملت نمایندگی می
کند .

مردم افغانستان به توسط شوری
در حیات سیاسی مملکت
سهم میگیرند .

هر عضو شوری در حالیکه از یک
حوزه معین انتخاب شده در موقع
اظهار رای مصالح عمومی افغانستان
را مدار قضاوت خود قرار می دهد.

ماده چهل و دوم

شوری دا رای دو مجلس می باشد :
ولسی جرگه و مشرانو جرگه .

ماده چهل و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط
انتخابات آزاد - عمومی - سری و
مستقیم مطابق به ا حکام قانون از
طرف مردم افغانستان انتخاب

کېږي.

ددی مقصد دپاره افغانستان په انتخابی

ونډونو ویشل کېږي.

دونډونو شمار او سیمه دقانون له

مخه ټاکل کېږي.

دهرونه نه یو وکیل غوره کېږي.

دوکالت دپاره هر ملاتړلی چې په

خپل ونه کښی دقانون دحکمونو

سره سم ترټولو زیاتی رایی وکتی

وکیل بلل کېږي.

خلورڅلویښتمه ماده

د اولسی جرگې غړی دخلوروکلونو

دپاره چې یوه تقنینی دوره ده غوره

کېږي.

که چیری شوری ددی اساسی قانون

د حکمونو سره سمه ښکته شی نو -

نوی اولسی جرگه دیوی تقنینی

دوری دپاره غوره کېږي - خودپای ته

رسیدلونیته به ئی په داسی ډول

تیارېږی چې ورپسی اولسی جرگه

جوخته په هغه نیته پرانستله شی چې

په نهه پنځوسمه ماده کښی ټاکل

می شود.

افغانستان به این منظور به حوزه های

انتخابی تقسیم می گردد .

تعداد و ساحه حوزه ها توسط قانون

تعیین می شود .

از هر حوزه یک نفر وکیل انتخاب

می گردد. داوطلبی که در حوزه

خود مطابق به احکام قانون

رای بیشتر حاصل می کند وکیل

شناخته می شود.

ماده چهل و چهارم

اعضای ولسی جرگه برای مدت

چهار سال که یک دوره تقنینیه

است انتخاب می شوند هر گاه

شوری مطابق به احکام این قانون

اساسی منحل شود ولسی جرگه

جدید برای یک دوره تقنینیه انتخاب

می گردد. ولی تاریخ ختم آن طوری

تنظیم می شود که جرگه

ما بعد به تاریخ

که در ماده پنجاه و

نهم تثبیت گردیده افتتاح

شوی ده.

شود .

پنځه څلویښتمه ماده

ماده چهل و پنجم

دمشرانو جرگی غړی په دی طریقه
ټاکلی کیږی او غوره کیږی:

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب
ذیل تعیین و انتخاب می شود :

۱- دریمه برخه غړی دپوهو او
ازمبښتوالو کسانو له منځه دباچا له
خوا دپنځو کلو نودپاره ټاکل کیږی.

۱- یک ثلث اعضاء از جمله افراد
خبیر و باتجربه برای مدت پنج سال
از طرف پادشاه تعیین می شود .

۲- پاتی دوه برخی غړی په دی شان
غوره کیږی:

۲- دوثلث دیگر اعضاء برحسب
آتی انتخاب می شوند :

الف- دهرولایت جرگه دخپلو غړو
له منځه یو تن ددری کلونو دپاره
دمشرانو جرگی په غړیتوب غوره
کوی.

الف - هر جرگه ولایت یک نفر از
جمله اعضاء خود را برای مدت سه
سال به عضویت مشرانو جرگه
انتخاب می کند .

ب- دهر ولایت استوگنی دآزادو -
عامو - پټو او سماسمو انتخاباتو په
لاریوکس دخلورو کلونو دپاره
دمشرانو جرگی په غړیتوب
غوره کوی.

ب - ساکین هر ولایت یکنفر را از
طریق انتخابات - آزاد عمومی -
سری و مستقیم برای مدت چار
سال به عضویت مشرانو جرگه
انتخاب می کند .

شپږ څلویښتمه ماده

ماده چهل و ششم

دانتخاب کونکو شرطونه دانتخاباتو
په قانون کښی ښودل کیږی.

شرایط انتخاب کنندگان در قانون
انتخابات تعیین می گردد.

هغه کسان چې دشوری په غړیتوب

اشخاصیکه بعضویت شوری تعیین یا

انتخاب می‌شوند باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد او صاف ذیل باشند :

۱ - اقلأ ده سال قبل از تاریخ تعیین یا انتخاب تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشند .

۲ - بعد از نفاذ این قانون اساسی از طرف محکمه بحرمان از حقوق سیاسی محکوم نشده باشند .

۳ - خواندن و نوشتن بدانند .

۴ - اعضای ولسی جرگه باید سن بیست و پنج را در موقع انتخاب و اعضای مشرانو جرگه سن سی را در موقع تعیین یا انتخاب تکمیل کرده باشند.

ماده چهل و هفتم

رئیس و اعضای حکومت ، قضات ، صاحبمنصبان و افراد اردو ، مامورین و دیگر کارکنان اداری نمی‌توانند در هنگام تصدی

دفاکتل کیپری یا غوره کیپری په کاردی چې د انتخاب کوونکو په شرطونو سرپیره دغه صفتونه هم ولری:

۱- دشوری په غړیتوب باندى دفاکتل کیدو یا غوره کیدو نه رومی یی لږتر لږه لس کاله پخوا دافغانستان ددولت تابعیت حاصل کړی وی.

۲- ددی اساسی قانون د نافذ کیدونه وروسته دمحکمی له خوا دسیاسی حقونو څخه په محرومی محکوم شوی نه وی.

۳- په لیک لوست به پوهیږی.

۴- دولسی جرگی غړوبه دانتخاب په وخت کنبی دخپل عمر پنځه ویشتم او دمشرانو جرگی غړوبه دفاکتل کیدو په وخت کنبی دخپل عمر دیرشم کال پوره کړی وی.

اوه شلوینبتمه ماده

دحکومت مشر او غړی - قاضیان- داردو منصبداران او افراد، مامورین او نور اداری کار کوونکی دخپلو وظیفو دچلولو په وخت کنبی

وظیفه به عضویت شوری تعیین یا
انتخاب شوند .

ماده چهل و هشتم

هیچ کس نمی تواند در یک وقت
عضو هر دو جرگه باشد .

ماده چهل و نهم

بارعایت احکام این قانون اساسی
انتخابات مطابق به احکام قانون
صورت می پذیرد .

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات
در دو سال اخیر دوره تقنینیه
ولسی جرگه در فهرست
کار هیچ یک از دو جرگه داخل
شده نمی تواند.

ماده پنجاهم

وثایق عضویت در هر جرگه
توسط خود جرگه تدقیق
می گردد .

طرز تدقیق و وثایق در
اصول وظایف داخلی هر جرگه
تعیین می شود .

دشوری په غړیتوب ټاکل کیدی یا
غوره کیدی نه شی .

اته څلویښتمه ماده

هیڅوک په یو وخت کښی
د دواړو جرگو غړی کیدی نشی .

نهه څلویښتمه ماده

ددی اساسی قانون د حکمونو له
رعایت سره انتخابات د قانون د حکمونو
سره سم کیږی .

داولسی جرگی د تقنینی دوری په
وروستو دوو کلو نو کښی د انتخاباتو
د قانون د تعدیل پیشنهاد دهیڅ یوی
جرگی دکار په فهرست کښی
نه شی داخلیدی .

پنځوسمه ماده

دهری جرگی د غړیتوب وثیقی په هم
هغه جرگه کښی دکره کتنی لاندی
نیولیکیری .

دو وثیقو دکره کتنی لاری چاری
دهری جرگی د داخلی وظیفو په
اصولو کښی بنودل کیږی .

یو پنځوسمه ماده

ماده پنجاه و یکم

دشوری هیڅ یو غړی دهغی نظرئی له کبله چې دخپلی وظیفې دپرخای کولو په وخت کښی ئی دننه په شوری کښی یادباندی ښکاره کوی دعدلی تعقیب لاندی نه راخی.

هیچ عضو شوری به علت رای یا نظریه ای که هنگام اجرای وظیفه در داخل شوری یا خارج از آن ابرا زمیدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

که چیرې دشوری په یو غړی باندې دیو جرم تورپورې شی نو مسئول مامور ددغی پښی خبر هغی جرگی ته ورکوی چې دی پکښی غړیتوب لری او پس له هغه چې دجرگی دوه برخی غړی اجازه ورکاندی، تورن دعدلی تعقیب لاندی راخی.

هر گاه یک عضو شوری به جرمی متهم شود. مامور مسئول از موضوع به جرگه ایکه متهم عضو آنست اطلاع میدهد و بعد از آنکه جرگه مذکور با اکثریت دو ثلث اعضاء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگیرد.

جرگه کولی شی چې خپله اجازه ددوورخو غړو په اکثریت بیرته واخلي.

جرگه می تواند اجازه خودرا به اکثریت دو ثلث اعضاء مسترد نماید .

دخرگند جرم په باب مسئول مامور کولی شی چې تورن بی دهغه جرگی داجازې نه چې دی ئی غړی دی دتعقیب لاندی راولی اوئی نیسی که چیری عدلی تعقیب دقانون له مخی دتوقیف غوښتنه کوله، نو

در موارد جرم مشهود مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه جرگه ایکه او عضو آن میباشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید . هر گاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را

ایجاب کند مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله با اطلاع جرگه مربوطه برساند و در صورتی که جرگه مذکور اجازه بدهد متهم توقیف شده می تواند.

در صورتی که اتهام در هنگام تعطیل جرگه صورت بگیرد اجازه توقیف از هیئت اداری جرگه حاصل می گردد. فیصله هیئت به نخستین جلسه آینده جرگه جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

ماده پنجاه و دوم

اعضای شوری نمی توانند به شغل دیگری اشتغال ورزند. این حکم شامل زراعت و دیگر مشاغل آزاد نمی باشد.

ماده پنجاه و سوم

برای اعضای شوری معاش مناسب مطابق به احکام قانون تعیین می گردد.

ماده پنجاه و چهارم

هر عضو شوری حـق دارد

مستول مامور مکلف دې چې سملاسی هغی جرگی ته خبر ورکړې چې دی ئی غړی دې او که نوموړی جرگه اجازه ورکړې نو تورن توقیف کیدلی شی.

که چیرې تور په داسی وخت کښی پینځی شی چې جرگه خوره شوی وی نو دتوقیف اجازه دجرگی له ادارې هیئت نه غوښتل کیږی. او د هیئت فیصله دجرگی لومړی راتلونکی غونډی ته دپریکړی دپاره وړاندی کیږی.

دوه پنځوسمه ماده

دشورې غړې په بله چاره بوختیدلای نه شی.

گرهنه او نورې آزادی چارې ددی حکم لاندی نه راخی.

درې پنځوسمه ماده

دشورې دغړو دپاره دقانون د حکم سره سم مناسب معاش ټاکل کیږی.

خلورپنځوسمه ماده

دشورې هریو غړی حق لری چې

پنځپله جرگه کښی دهغه موضوع په باب چې خبرې پرې روانی وې خپله نظریه دداخلی وظایفو په اصولو برابره څرگنده کړې.

پنځه پنځوسمه ماده

دواړه جرگی په یووخت کښی بیللی بیللی غونډې کوي.

مشرانو جرگه کولی شی چې ددولتی بودجی دپیشنهاد دکتښی دپاره د اولسی جرگی درخصتی په موده کښی خپله فرق العاده غونډه وکاندی.

کله چې تقنینی دوره یا کلنی غونډه دباچاله پلوه پرانستله کیږی دواړه جرگی شریکه غونډه کوی.

شپږپنځوسمه ماده

حکومت کولی شی چې دهرې یوی جرگی په غونډه کښی شریک شی.

هره جرگه کولی شی چې دخپلی غونډی ته صدراعظم یادحکومت غړی راوغواړې.

د ر جرگه مربوطه خود در موضوع مورد مباحثه نظریه خود را مطابق به اصول وظایف داخلی اظهار کند.

ماده پنجاه و پنجم

هر دو جرگه در وقت واحد به صورت جداگانه اجلاس می کنند.

مشرانو جرگه می تواند برای مطالعه طرح بودجه دولت در مدت تعطیل اولسی جرگه جلسه فوق العاده خود را دایر کند .

در موقعیکه دوره تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف پادشاه افتتاح می گردد جلسه مشترک هر دو جرگه دایر می شود .

ماده پنجاه و ششم

حکومت می تواند در جلسات هر یک از دو جرگه اشتراک ورزد .

هر جرگه می تواند حضور رئیس یا اعضای حکومت را در جلسه خود مطالبه کند .

اووه پنځوسمه ماده

ماده پنجاه و هفتم

د دواړو جرگو مباحثه به ښکاره وې مگر هله نه! چې د حکومت مشر، د جرگی مشر یا لېرلېره د جرگی لس تنه غړې داغوبتنه وکړې چې جرگه دې پته وشي او جرگه داغوبتنه ومني جرگه کولی شي چې د دوه برخو غړو په اکثریت هغه مباحثه چې پته شروع شوې وي بېرته ښکاره کاندې. د هرې جرگی د مباحثې جریان به ثبتیږي.

مباحثه جلسات هر دو جرگه علني می باشد. مگر اینکه رئیس حکومت - رئیس جرگه یا اقلاده نفر - از اعضا سري بودن آنرا درخواست نماید و جرگه این درخواست را بپذیرد جرگه می تواند با اکثریت دوثلث اعضاء مباحثه ایراکه به طور سري صورت گرفته دوباره علني بسازد جریان مباحثه هر دو جرگه ثبت می گردد.

هیڅوک په سرزوری د شوری دیره خای ته ننوتلای نه شي او که څوک د دې حکم مخالفت وکړې د قانون د حکمونو له مخه سزا ورکوله شي.

هیچکس نمی تواند عنفاً به مقرر شوری داخل شود. متخلفین مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

اته پنځوسمه ماده

ماده پنجاه و هشتم

بی له هغو حالاتو چې حکم ئی په دې اساسی قانون کښی څرگند ذکر دې د هری جرگی فیصله د حاضر و غړو درایو په اکثریت کیږي.

جز در مواردی که حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم هر جرگه با کثريت آراءى اعضاى حاضر اتخاذ می گردد.

نهه پنځوسمه ماده

ماده پنجاه و نهم

هره جرگه په هر کال کښی یوه

هره جرگه در هر سال یک اجلاس

عادی دایر می کنند که به تاریخ بیست و دوم میزان آغاز می گردد تعداد اجلاس سالانه توسط قانون تزیید شده می تواند. درینصورت تاریخ آغاز اجلاس و مدت آن توسط قانون تنظیم می گردد.

مدت کار هر جرگه در هر سال هفت ماه است. در صورت ایجاب کار هر جرگه می تواند این مدت را تمدید نماید .

در هنگام تعطیل بامر پادشاه ، به درخواست حکومت یا رئیس یکی از دو جرگه یا یک خمس از اعضای آن اجلاس فوق العاده شوری دایر می شود .

جلسه فوق العاده توسط فرمان پادشاهی که بعد از مشوره باروسای دو جرگه صدور می یابد ختم می گردد.

عادی غونبه کوپ چې دمیزان په دوه ویستمه نیته شروع کیږي. دکلیو غونبهو شمار دقانون له پلوه زیاتیدلی شی او په دې صورت کښی دغونبهې دشروع نیته او دغونبهی موده دقانون له خوا بنودله کیږي.

دهری- جرگی دکار موده په کال کښی اووه میاشتی ده. دکار دغونبتهی په صورت کښی هره جرگه کولی شی چې داموده نوره هم اوږده کړي.

درخصتی. په وخت کښی دباچا په امر، دحکومت یاددواړو جرگوڅخه دیوی دمشریادیوې جرگی دپنځمی برخی غړو په غونبتهه دشوری فوق العاده غونبه دایریدلی شی.

فوق العاده غونبه دهغه باچائی فرمان په ذریعه ختمیږي چې ددواړو جرگو دمشرانو سره له سالانه وروسته راوړخی.

دمشرانو جرگی مشرددغه جرگی
دغرو له منځه دباچا له خوا ټاکل
کیرې.

اولسی جرگه دخپلو غرو له منځه
یوکس دمشر په توگه غوره کوی .
هره جرگه دخپلو غرو له منځه
دمشرومړی نائب، یودوهم نائب،
یومنشی او یو دمنشی نائب غوره
کوی.

دغه پورتنی کسان دجرگی ادارې
هیئت دی. دولسی جرگی ادارې
هیئت دتقنینی دورې په اول سر
کښی غوره کیرې دمشرانو جرگی
دمشرنائبان، منشی او نائب منشی
دهر کار دغونډو په سر
کښی دیو کال دپاره غوره کیرې.

دهرې جرگی مشردجرگی مباحثه
اداره کوی او دجرگی په دیره ځای
کښی دنظم او قلاری ساتلو
دپاره ضروری انتظام کوی.

دمشرونورې وظیفی دداخلی وظیفو په

رئیس مشرانو جرگه از بین اعضای
آن از طرف پادشاه تعیین
می شود. ولسی جرگه از بین
اعضای خود یکنفر را بحیث رئیس
انتخاب می کند هر جرگه از بین
اعضای خود یک نفر نائب اول
رئیس یک نفر نائب دوم رئیس
یکنفر منشی و یک نفر نائب منشی
انتخاب می کند.

اشخاص فوق هیئت اداری جرگه
راتشکیل میدهند. هیئت اداری
اولسی جرگه درآغاز دوره تقنینیه
انتخاب میشود. نائبان رئیس،
منشی و نائب منشی مشرانو جرگه
در آغاز اجلاس سالانه برای مدت
یک سال انتخاب می گردد.

رئیس هر جرگه مباحثه جرگه
مذکور را اداره مینماید .
و برای برقراری نظم و امنیت در
مقر جرگه تدابیر لازم اتخاذ می کند.
سائر وظایف رئیس در اصول

اصولو کښی ښودل کیږی.

دمشر په غیاب کښی اول نائب او که هغه نه وی دوهم نائب دمشر وظیفه چلوې.

دهرې جرگی منشی دجرگی مباحثی ثبتوی او دجرگی ددارالانشاء دچارو انتظام کوی.

دمنشی په غیاب کښی نائب دهغه وظیفه چلوی .

یوشپیتمه ماده

هره جرگه دبحث لاندی موضوعاتو دپراخی او کره کتنی دپاره دداخلی وظیفو داصولو په حکمونو برابر ټولگی جوړوی.

دوه شپیتمه ماده

هره جرگهدخپلو دداخلی وظایفو اصول جوړوی.

دری شپیتمه ماده

شوری دباچا په امر ماتیدلی شی. په یوسل او یوویشتمه ماده کښی دبیان شوی حالت له مخه دشوری ماتیدل هرومرودی.

وظائف دداخلی تعیین می گردد.

در غیاب رئیس نائب اول و در غیاب نائب اول نائب دوم وظیفه رئیس را اجرا می کند.

منشی هر جرگه مباحثات آنرا ثبت می کند و امور دارالانشاء جرگه را سرپرستی می نماید در غیاب

منشی نایب وظیفه او را اجرا می کند.

ماده شصت و یکم

هر جرگه برای مطالعه دقیق و مفصل موضوعات مورد بحث برطبق احکام اصول ووظائف داخلی ، انجمن ها تعیین می نماید.

ماده شصت و دوم

هر جرگه اصول ووظائف داخلی خود را وضع می نماید.

ماده شصت و سوم

شوری می تواند به امر پادشاه منحل شود . انحلال شوری در حالت مندرج ماده یکصدویست و یکم حتمی است.

انحلال شوری شامل اعضای غیر

انتخابی مشرانو جرگه نیز
میباشد.

ماده شصت و چارم

شوری برای تنظیم امور حیاتی
افغانستان مطابق به احکام این قانون
اساسی قوانین وضع می کند. هیچ
قانون نمی تواند مناقض اساسات
دین مقدس اسلام و
دیگر ارزش های مندرج
این قانون اساسی باشد .

تصدیق معاهدات بین الدول ،
فرستادن قطعات اردوی افغانستان
به خارج ، اعطای امتیازات دارای
اهمیت در اقتصاد ملی به شمول
انحصار ، اجازه نشرپول واخذ
قرضه از صلاحیت شوری
می باشد امتیازاتی که اعطاء
آن از صلاحیت شورای
می باشد توسط قانون تعیین
می گردد.

دشورې په ماتیدو کښی د مشرانو

جرگې غیر انتخابی غړی هم شامل
دی.

څلور شپږمه ماده

شوری د افغانستان د حیاتی چارو
د تنظیم دپاره ددی اساسی قانون په
حکمونو برابر قوانین جوړوی. هیچ
قانون نه شی کولی چې د اسلام
د سپیڅلی دین له اساسونو او
دنورو هغوارزښتونو مناقض وی چې په
دی اساسی قانون کښی راغلی دې.

د بین الدول معاهدو تصدیقول، خارج
ته د افغانستان د اردو د ټولگولپرل -
د پیسو خپرولو او پوراخستلو اجازه
ورکول او داسی امتیازونه ورکول چې
په ملی اقتصاد کښی اهمیت لری او
انحصار هم پکښی شامل دی دشوری
په واک اختیار کښی دی. هغه
امتیازات چې ورکول ئی دشوری په
صلاحیت کی دی د قانون له پلوه
ښودل کیږی.

پنځه شپيتمه ماده

حکومت اولسي جرگې ته مسئول دی.

شپږ شپيتمه ماده

دولسي جرگې غړي کولي شي چې د حکومت نه څرگندتيا وغواړي د حکومت دورکړې څرگندتيا په باب مباحثه د جرگې په فيصله پورې اړه لري.

اووه شپيتمه ماده

دشوري غړي کولي شي چې د صدر اعظم يا وزيرانو څخه په ټاکلو موضوع گانوکښي پوښتنې وکړي. له چانه چې پوښتنه شوې وې هغوی دخولي يا ليکلي جواب په ورکولو مکلف دي - دا جواب د بحث لاندې نه شي راتلای.

اته شپيتمه ماده

اولسي جرگه واک لري چې دخپلو دريمه برخه غړو په پيشنهاده حکومت دچارو او داداري داجراآتو دکنسي او خپرني دپاره دخپرني ټولگي وټاکي. دخپرونکي ټولگي جوړيدنه او دهغه

ماده شصت و پنجم

حکومت نزدولسي جرگه مسئول می باشد.

ماده شصت و ششم

اعضای ولسي جرگه می تواند از حکومت استیضاح نمایند. مباحثه در مورد توضیحي که از طرف حکومت داده می شود به تصمیم جرگه منوط می باشد.

ماده شصت و هفتم

اعضای شوري می توانند از صدر اعظم یا وزراء در موضوعات معین سوال بنمایند. اشخاصیکه از آن ها سوال به عمل آمده مکلف اند جواب شفوي یا تحريري بدهند. این جواب مورد مباحثه قرار نمی گیرد.

ماده شصت و هشتم

ولسي جرگه صلاحیت دارد به پيشنهاده یک ثلث از اعضای خود جهت تحقیق و مطالعه اعمال حکومت و اجراءات اداره انجمن تحقیق تعیین نماید. ترکیب و طرز العمل انجمن

تک لار دد داخلی وظیفو په اصولو
کښی ښودل کیږی.
تثبیت می گردد.

تک لار دد داخلی وظیفو په اصولو
کښی ښودل کیږی.

ننه شپیتمه ماده

دهغو حالاتو په پرته چې په دې
اساسی قانون کښی دهغو دپاره
دعمل خاصی لارې چاری ښودلی
شوې دې قانون هغی مصوبې ته وایی
چې دواړو جرگو په ګډه منلی
وې او باچا ښکوللی وې. په کومه
برخه کښی چې داسی مصوبه نه وې
هلته قانون داسلامی شریعت دحنفی
فقهی حکمونو ته وایی.

او یارمه ماده

دقانون جوړولو
پیشنهاد دحکومت یا
دشوری دغړو له
خوا کیږی او دقضائی چارو دسمون
په برخه کښی دسترې محکمی
له خوا هم کیږی شی.

یو او یارمه ماده

دقانون جوړولو پیشنهاد دحکومت
یاسترې محکمی له خوا په

ماده شصت و نهم

به استثنای حالاتی که برای آن
طرز العمل خاصی درین قانون
اساسی تصریح گردیده . قانون
عبارت است از مصوبه موافق
هر دو جرگه که به توشیح
پادشاه رسیده باشد. در ساحه ایکه
چنین مصوبه موجود نباشد عبارتست
از احکام فقه حنفی شریعت
اسلام .

ماده هفتادم

پیشنهاد نهاد و ضلع
قانون از طرف حکومت
یا اعضای شوری و در
ساحه تنظیم امور قضائی
از طرف ستره محکمه
صورت گرفته می تواند .

ماده هفتاد و یکم

پیشنهاد و ضلع قانون از طرف
حکومت یا ستره محکمه به هر یک

دواړو جرگو کوی هرې یوې ته وړاندې کیدی شی.

از دو جرگه تقدیم شده می تواند.

دوه اویاومه ماده

که چیرې دقانون دوضع کولو پیشنهاد ددواړو جرگونه دیوې جرگی دغړوله خوا وشی او دهمدغی جرگی لس تنه غړې یی مرسته وکړی نوپس له هغه دکار په فهرست کښی نیول کیږی.

ماده هفتادودوم هر گاه پیشنهاد وضع قانون از طرف اعضای یکی از دو جرگه صورت بگیرد بعد از تأیید ده نفر از اعضای جرگه ایکه پیشنهاد به آن ارائه شده در فهرست کار داخل می گردد.

که چیرې دقانون جوړولو په پیشنهاد کښی دنوې بودجی یا ددولت په عایداتو کښی دکمی راوستلو سپارښتنه شوې وې نو په دې شرط دکار په فهرست کښی راتلای شی چې دپیشنهاد په متن کښی ددغه تاوان دپوره کولو لارې چاری نبودل شوی وې. دستری محکمی له خوا دقانون جوړولو پیشنهاد ددې حکم لاندې نه راخی.

هر گاه پیشنهاد وضع قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیض در عایدات دولست باشد بشرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد مدرک جبران ، پیش بینی شده باشد این حکم برپیشنهاد وضع قانون از طرف ستره محکمه تطبیق نمی شود .

دری اویاومه ماده

کله چې دقانون جوړولو پیشنهاد

ماده هفتادوسوم وقتی پیشنهاد وضع قانون در

فهرست کاریکی از دو جرگه داخل گردید نخست به انجمن مربوط محول می گردد و بعد از آنکه انجمن نظر خود را درباره آن ابراز کرد طرح قانون با نظریه انجمن در جرگه قرائت شده بحث روی آن صورت می گیرد . بعد در مورد هر ماده رأی گرفته می شود و سپس طرح بار دوم قرائت شده درباره ردیا تصویب آن به صورت یک کل رای گرفته می شود.

ماده هفتاد و چهارم

هر گاه تصویب یک جرگه از طرف جرگه دیگر رد شود برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو جرگه مطابق به احکام قانون دایر می گردد. فیصله هیئت بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده می شود . در صورتیکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند تصویب رد شده بحساب

دیوی جرگی. دکار په فهرست کښی واخستلی شی نولومرې خپلی جرگه گۍ ته سپارل کیږی او پس له هغه چې جرگه گۍ پرې خپله نظریه څرگنده کړې دغه پیشنهاد او دجرگه گۍ نظریه دجرگی په وړاندې لوستل کیږی او مباحثه پرې کیږی- ورپسی دهرې مادې په باب رایۍ غوښتل کیږی او بیا پیشنهاد په دوهم وارلوسته شی او په یوځانې ډول دهغه دمنلو یا نه منلو په باب رایی اخستلی کیږی.

خلور او یومه ماده

که چیرې دیوی جرگی تصویب دبلې جرگی له پلوه ونه منل شی نوددغه اختلاف دلرې کولو دپاره دقانون په حکمونو سم ددواړو جرگو دغړونه په برابر شمیر یو گډه هیئت جوړیږی. دهیئت فیصله دباچاله بنکوللو وروسته نافذه گڼل کیږی. خو که دغه هیئت ونه کولای شو چې اختلاف لرې کړی نو تصویب نامنلی

بلل کیرې اوکه چیرې داسی وې چې
تصویب دولسی جرگې له خوا شوې
وې نو دولسی جرگی نوې تقنینی
دوره کولی شی چې هغه دغرو درایوپه
اکثریت بیا و منی. داتصویب بی له
دې چې دمشرانو جرگی ته وړاندې
شی دپاچا په بنکوللونا فذ کنل
کیرې.

که چیرې ددواړو جرگوترمنځ
اختلاف دمالی قوانینو دپیشنهاد په
سروی نو که گډ هیئت ددغه
اختلاف په لرې کولو بریالی نشی
اولسی جرگه کولی شی چې دغه
پیشنهاد پخپله راتلونکی غونډه کښی
دغرو درایو په اکثریت
بیا و منی پیشنهاد بی له دې چې
دمشرانو جرگی ته وښودل شی
دپاچا په بنکوللونا فذ کنل کیرې.

پنځه او یوومه ماده

ددولت بودجه دمشرانو جرگی له
لارې ددغی جرگی دمشورتی نظری
سره یوځای اولسی جرگی ته وړاندې

میرود و هر گاه تصویب از طرف
ولسی جرگه بعمل آمده باشد دوره
تقنینیه جدید ولسی جرگه
می تواند آنرا به اکثریت آراء
اعضاء تصویب کند این تصویب
بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد
از توشیح پادشاه نافذ شمرده
می شود.

هر گاه اختلاف دو جرگه
در مورد طرح قوانین مالی
باشد در صورتیکه هیئت
مختلط به حل آن موفق
نشود ولسی جرگه می تواند
در اجلاس ما بعد طرح مذکور را به
اکثریت ارای اعضاء تصویب نماید
. طرح بدون ارائه به مشرانو جرگه
بعد از توشیح پادشاه قانون شمرده
می شود.

ماده هفتاد و پنجم

بودجه دولت از طریق مشرانو
جرگه و توام با نظریه مشورتی آن
به ولسی جرگه تقدیم می شود.

رئيس ولسی جرگه بودجه و نظريات مشرانو جرگه را به انجمن مربوط تفويض می کند. بعد بودجه با نظريات انجمن مربوط در ولسی جرگه مطالعه میشود و درباره آن تصمیم اتخاذ می گردد. این تصمیم بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده می شود. این حکم در مورد مذاکرات ولسی جرگه راجع به پلان انکشافی حکومت نیز تطبیق می گردد.

هر گاه نظر به عللی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد تا تصویب بودجه سال جدید بودجه سال گذشته تطبیق می شود.

حکومت مکلف است اقلأ یکماه قبل از تقدیم طرح بودجه حساب قطعی بودجه یک سال قبل را به ولسی جرگه تقدیم کند.

کیږې- دجرگی مشربودجه او دمشرانو دجرگی نظريات خپلی جرگه گۍ ته سپاری، پس له هغه ورباندې په اولسی جرگه کښی غور او فیصله کیږې. دافیصله بی له دې چې دمشرانو جرگی ته وښودې شی دباچا په ښکوللو نافذه گڼل کیږې.

دحکومت دانکشافی پلان په باب داولسی جرگی خبری اتری هم ددې حکم لاندې راځی.

کله که دځینو سپونو له کبله دبودجی تصویب دنوی مالی کال دشروع کیدونه مخکښی ونه شونودکالی. بودجی تر تصویب پوری دزازه کال دبودجی په شان چلند کیږی.

حکومت په دې مکلف دې چې دبودجی دپیشنهاد وړاندې کولونه لږترلږه یو میاشت مخکښی دتیر کال دبودجی غوټ پریکرې حساب اولسی جرگی ته وړاندی کړی.

شپږ اویاومه ماده

که چیری دمشرانو جرگه دولسی جرگی دیوی مصوبی په باب درسیدونه وروسسته په شپږو میاشتو کښی خپله فیصله ونکړی نودغه مصوبه منل شوی گڼل کیږی، درخصت دوره ددغی مودې په حساب کی نه راخی.

اووه اویاومه ماده

دشوری درخصت یا انحلال په وخت کښی حکومت کولی شی چې دخلورشپیتمی مادی داوولی فقری په ساحه کښی دعاجلوچاروپه لارې کولو دپاره تقنینی فرمانونه وباسی. دافرانونه دباچاله بنکوللو وروسسته دقانون حکم اخلی.

په کار دې چې دغه فرمانونه دشورا دلومړنی غونډی له تاریخ نه په دیرشو ورځو کښی دننه دننه شوری ته وړاندې شی او که شورائی ونه منی نو بیا اعتبار نه لرې.

پنځم فصل

ماده هفتادوششم

هرگاه مشرانو جرگه فیصله خود را در مورد مصوبه ولسی جرگه در خلال مدت شش ماه از تاریخ وصول آن صادر نکند مصوبه مذکور قبول شده به شمار می رود، درسنجش این مدت دوره تعطیل به حساب گرفته نمی شود.

ماده هفتادو هفتم

در هنگام تعطیل یا انحلال شوری حکومت می تواند در ساحه مذکور فقره اول ماده شصت و چهارم برای تنظیم امور عاجل فرامین تقنینی ترتیب کند. این فرامین بعد از توشیح پادشاه حکم قانون را حائز می شود.

فرامین تقنینی باید در خلال مدت سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شوری به شوری تقدیم گردد و در صورتی که از طرف شوری رد شود از اعتبار ساقط می گردد.

فصل پنجم

لویه جرگه

لویه جرگه

اته اوياومه ماده

ماده هفتاد و هشتم

لویه جرگه دشوری له غړو او ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیږي.

لویه جرگه مرکب است از اعضای شوری و روسای جرگه های ولایات.

دشوری د ماتیدو په حالت کښی دهنی غړی دلوی جرگی د غړو په توگه خپل حیثیت دنوی شوری تر دائریدو پوری ساتی.

در حالت انحلال شوری اعضای آن حیثیت خود رابه صفت اعضای لویه جرگه تا دایر شدن شوری جدید حفظ می کنند.

نهه اوياومه ماده

ماده هفتادونهم

دنولسمی، یوویشتمی او دوه ویشتمی مادی د حکمونو درعایت سره لویه جرگه په پاچائی فرمان دائریږي.

بارعایت احکام مواد نژدهم، بیست و یکم و بیست و دوم لویه جرگه توسط فرمان پادشاه دائر می شود.

اتیاومه ماده

ماده هشتادم

چې لویه جرگه روانه وی په غړوئی دیوپنځوسمی مادی حکم چلیږي.

در هنگام دائر بودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه و یکم در مورد اعضای آن تطبیق می گردد.

یواتیاومه ماده

ماده هشتادویکم

دلوی جرگی مباحثه به ښکاره وی مگر هله نه چې حکومت یادجرگی شل تنه غړی و غواړی چې جرگه دی پته وی او لویه جرگه داغونښتنه

مباحثه لویه جرگه علنی مییاشد مگر اینکه حکومت یا بیست نفر از اعضاء سری بودن آنرا درخواست نماید و لویه جرگه این درخواست

ومنی.

دوه اتيانومه ماده

دولسی جرگی مشراو دهغه په غیاب
کښی دمشرانو جرگی مشر دلویی
جرگی ریاست په غاړه لری.

لویه جرگه په لومړۍ غونډه کښی
دخپلو غړو له منځه یوکس دمنشی
په توگه ټاکي.

دری اتيانومه ماده

دهغه حالت نه پرته چې په دی
اساسی قانون کښی څرگند یادشوی
دی دلویی جرگی فیصله دحاضرو
غړو درایو په اکثریت کیږی.

ددی اساسی قانون دحکمونو
درعایت سره دلویی جرگی تگ لار
دقانون له خوا بنودل کیږی.

څلور اتيانومه ماده

لویه جرگه هغه واک اختیار لری
چې په دی اساسی قانون کښی ټاکل
شوی دی.

را بپذیرد.

ماده هشتادودوم

رئیس ولسی جرگه و در غیاب او
رئیس مشرانو جرگه از جلسات لوی
جرگه ریاست می کند .

لویه جرگه در اولین جلسه یک نفر
را از بین اعضای خود به حیث
منشی انتخاب می کند .

ماده هشتادوسوم

جز در مواردی که حکم آن صریحاً
در این قانون اساسی ذکر گردیده
تصمیم لویه جرگه به اکثریت آرای
اعضای حاضر اتخاذ می گردد.

بارعایت احکام این قانون اساسی،
طرز العمل لویه جرگه توسط قانون
تنظیم می شود.

ماده هشتادو چهارم

لویه جرگه دارای صلاحیت هائی
می باشد که درین قانون اساسی
تعیین گردیده است.

پنځه اتياومه ماده

د افغانستان حکومت له صدراعظم او وزیرانو څخه جوړدې. صدراعظم د حکومت مشر او وزیران ئی غړې دی.

د وزیرانو شمیر او دهغوی وظیفی په قانون کی بنودل کیږی.

شپږ اتياومه ماده

هر هغه څوک چې ددې اساسی قانون د حکمونو له منځه داوولسی جرگی په غړیتوب باندي دغوره کیدو دپاره جوړه وې هغه د حکومت د مشر یا غړې په توگه ټاکل کیدې شی. د حکومت مشر په افغان زیږیدلی وی. د حکومت مشر او غړې ئی د شوری له غړو او له شوری نه بهر ټاکل کیدې شی.

د شوری هر غړې چې د حکومت د مشر یا غړې په توگه وټاکل شی په شوری کښی خپله چوکۍ له لاسه

ماده هشتاد و پنجم

حکومت افغانستان متشکل است از صدر اعظم و وزراء. صدر اعظم رئیس و وزراء اعضای حکومت می باشند.

تعداد وزراء و وظائف شان توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و ششم

هر شخصی که بر طبق احکام این قانون اساسی اهلیت انتخاب شدن را به عضویت اولسی جرگه دارا باشد می تواند بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود.

رئیس حکومت باید افغان تولد شده باشد. رئیس و اعضای حکومت میتوانند از اعضای شوری یا خارج از آن تعیین شوند.

هر عضو شوری که بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود عضویت خود را در شوری از دست

ورکوی.

میدههد.

اوه اتیاومه ماده

ماده هشتادوهفتم

صدراعظم او وزیران دخپلو وظیفو چلولوپه موده کښی په نوروچارونه شی بوختیدلی.

صدر اعظم ووزراء نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگر اشتغال ورزند .

اته اتیاومه ماده

ماده هشتادوهشتم

دحکومت دمشراو غړو دپاره مناسب معاش دقانون له مخه ټاکل کیږی.

برای رئیس و اعضای حکومت معاش مناسب توسط قانون تعیین می گردد.

ننه اتیاومه ماده

ماده هشتادونهم

حکومت دهغه چاله خوا چې دباچاله پلوه دصدراعظم په توگه موظف شوې وې جوړیږی.

حکومت توسط شخصیکه از طرف پادشاه بحیث صدر اعظم موظف شده تشکیل می گردد .

دحکومت غړې او تگ لاره دصدراعظم له خوا اولسی جرگی ته وړاندې کیږی او جرگه دمباحثی نه پس په حکومت باندې دباور په باب خپله فیصله کوی.

اعضاء و خط مشی حکومت توسط صدر اعظم به اولسی جرگه معرفی میشود و جرگه پس از مباحثه راجع به اعتماد بر حکومت تصمیم می گیرد .

دباور درائی دورکولو په حال کښی دحکومت دمشراو غړو دټاکلو په باب باچائی فرمان راوخی.

در صورت صدور رای اعتماد فرمان پادشاهی راجع به تعیین رئیس و اعضای حکومت صادر می گردد .

سپس صدر اعظم خط مشی حکومت را به مشرانو جرگه معرفی مینماید .

ماده نودم

هر گاه حکومت به علت فوت یا استعفای صدر اعظم در هنگام انحلال شوری از بین برود حکومت جدید به فرمان پادشاه تعیین می شود.

در آغاز دوره تقنینیه جدید صدر اعظم اعضای حکومت و خط مشی آنرا به ولسی جرگه معرفی و راءى اعتماد مطالبه می کند .

ماده نودویکم

حکومت در احوال آتی از بین می رود :

۱- درحالت استعفاء یا فوت صدر اعظم.

۲- در حالت سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت.

۳- درحالت اتهام رئیس یا تمام

ورپسی صدراعظم دخپل حکومت تگ لاره دمشرانو جرگی ته وړاندې کوي.

نوی یمه ماده

کله که حکومت دصدراعظم دمړینی یا استعفا له کبله په داسی وخت کښی له منځه لاړشی چې شورې ماته وې نوپه باچائی فرمان نوې حکومت جوړیږي.

دنوې تقنینی دورې په لومړې سر کښی صدراعظم دخپل حکومت تگ لاره او دحکومت غړې اولسی جرگی ته ورپیژنی او دباور درایی غوښتنه کوي.

یونوی یمه ماده

حکومت په دی حالتونو کښی له منځه ځی:

۱- چې صدراعظم استعفاء و کړې یا ومړي.

۲- چې اولسی جرگه دحکومت نه خپل باور بیرته واخلی.

۳- چې دحکومت په مشریادحکومت

اعضای حکومت به جرم خیانت ملی مطابق به حکم ماده نودوسوم .

۴- در حالت انحلال شوری .

۵- در حالت ختم دوره تقنینیه .

در دو حالت اخیر حکومت توام با اولین جلسه لوی جرگه از بین می رود.

در حالت استعفای صدر اعظم پس از منظوری استعفاء از طرف پادشاه حکومت از بین می رود:

در صورت فوت صدر اعظم یک نفر از وزراء بامر پادشاه وظائف صدر اعظم را تا تشکیل حکومت جدید اجراء می کند .

در صورتیکه حکومت به علت اتهام به جرم خیانت ملی مطابق به حکم ماده نو دو سوم از بین برود شخصی که از طرف پادشاه بحیث صدر اعظم تعیین میشود می تواند تا

په اکثر و غرو باندې ددرې نوې یمی مادې دحکم سره سم دملی خیانت تور پورې شی .

۴- چې شورې ماته شی .

۵- چې دشورې تقنینی دوره سرته ورسېږی . په وروستو دوو حالتونو کښی حکومت جوخت دنوې اولسی جرگې دلومړی غونډې سره سم له منځه ځی .

داستعفا په صورت کښی حکومت هلته له منځه ځی چې پاچائی استعفاء و منی .

چې صدر اعظم ومړې نو دوزیرانو له ډلی نه یو وزیر دباچا په امر دصدر اعظم وظیفه دنوې حکومت ترجوړیدو پورې په غاړه اخلی .

په هغه صورت کښی چې حکومت د درې نوې یمی مادې دحکم سره سم دملی خیانت په تور له منځه لاړشی نو هرڅوک چې دباچا له پلوه دصدر اعظم په توگه وټاکل شی هغه

اولین جلسه ولسی جرگه به تعقیب تصمیم لویه جرگه در مورد اتهام مذکور - قبل از حصول رأی اعتماد وظائف صدر اعظم را اجراء نماید. در سایر احوال حکومتی که ازین رفته تا تشکیل حکومت جدید به وظیفه خود دوام می دهد.

ماده نودودوم

رأی سلب اعتماد از حکومت باید صریح و مستقیم باشد این رای در مورد حکوماتیکه در خلال دودوره تقنینی اول به تعقیب نفاذ این قانون اساسی بوجود می آیند به اکثریت دوثلث آراء و در مورد حکومت های ما بعد به اکثریت آراء اعضای ولسی جرگه صادر می گردد .

ماده نودوسوم

هر گاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه محاکمه صدر اعظم یا تمام یا اکثر اعضای حکومت را

دنومورې تور په باب دلونې جرگې د فیصلې نه پس دولسی جرگې تر لومړې غونډې پورې د باور درائی حاصلولو نه مخکې د صدر اعظم وظیفې پر خاې کوي. په نورو حالتونو کې له منځه تللی حکومت دنوی حکومت تر جوړیدو پورې خپل کار جارې ساتي.

دوه نوې یمه ماده

له حکومت نه د باور دبیرته اخیستورایه باید څرگنده اوسماسمه وې دارایه دهغو حکومتونو په باب چې ددی اساسی قانون له نافذ کیدو وروسته د لومړیو دوه تقنینی دورو په موده کې منځ ته راځی درایو ددوه ثلثو په اکثریت او دورپسی حکومتونو په باب دا ولسی جرگې د غړو درایو په اکثریت صادرېږی.

دری نوی یمه ماده

که چیرې له دریمی برخې نه دولسی جرگې زیات غړې دملی خیانت په تور د صدر اعظم یا

بر اساس اتهام به جرم خیانت ملی تقاضا نماید و ولسی جرگه این تقاضا را با کثرت دو ثلث اعضا تصویب کند حکومت سقوط می نماید و لویه جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دایر می گردد. اگر بعد از مطالعه را پورهیئت لویه جرگه با اکثریت دو ثلث اعضاء اجرای محاکمه را لازم بداند یکنفر از اعضای ولسی جرگه را موظف مینماید تا علیه متهم در ستره محکمه دعوی اقامه کند .

حکم فقره فوق در حالی نیز تطبیق می شود که اتهام خیانت ملی به یک یا چند نفر وزیر که تعداد شان از نصف اعضای حکومت بیشتر نباشد متوجه گردد. در نتیجه این اتهام متهم از وظیفه سبکدوش می شود ولسی حکومت سقوط نمی کند.

ماده نود و چهارم

د حکومت دتولو یا زیاتو غرو دمحاكمه كیدو غوښتنه وكړې او ولسی جرگه داغوښتنه ددووبرخو غرو درایو په اکثریت و منی نو حکومت له منځه ځی اولویه جرگه دخپرونکی هیئت دټاكلو دپاره جوړیږی. كه چیرې لوئی جرگی د هیئت دراپور له کتنی وروسته ددوو برخو غرو درایو په اکثریت دمحاكمی اجراء لازمه وگنله نو داولسی جرگی یو غړې ته وظیفه وركوې چې په تورن باندي په ستره محكمه كښی دعوی سوره كاندي.

دپورتنی فقرې حکم په هغه حالت کښی هم چلیږی چې دملی خیانت تور په یوه یا څو تنو وزیرانو چې شمیرنی د حکومت دغرو له نیمائی څخه زیات نه وی پورې شوې وی ددې تور په نتیجه کښی دتورن لاس له کاره ویستل کیږی مگر حکومت له منځه نه ځی.

څلورنوی یمه ماده

تعمیل احکام این قانون اساسی و تمام قوانین، تعمیل فیصله های قطعی محاکم، اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عامه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارائی عامه انکشاف وضع اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی مردم، حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ساحه، صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه بین المللی و وظیفه حکومت می باشد. حکومت برای تنظیم وظایف خود براساس قوانین مقررات وضع می کند. این مقررات باید مناقص نص یا روح هیچ قانون نباشد.

ماده نود و پنجم

مجلس وزراء خطوط اساسی سیاست حکومت را تعیین می کند و مقرراتی را که وضع آن از صلاحیت حکومت میباشد تصویب می نماید. صدر اعظم از مجلس وزراء ریاست

ددی اساسی قانون اونورو قوانینو دحکمونو عملی کول - دمحکمو دقطعی پریکرو عملی کول، دعمومی نظم او امن ساتلو دپاره ضرورې انتظام کول، ددولت دمالی حالت سمون او عامه شته منی ساتل. دخلکو اجتماعی، دثقافتی او اقتصادی حالت ښه کول، دخپلواکی حفاظت، دسیمي له تمامیت څخه دفاع او په بین المللی ټولنه کښی دافغانستان دملی ښیگړو او حیثیت ساتنه دحکومت وظیفه ده. حکومت دخپلو وظیفو دسمون دپاره دقانون پربنیاد مقررات جوړوې - دامقررات باید چې دهیڅ قانون دعبارت او روح سره تناقض ونه لري.

پنځه نوې یمه ماده

دوزیرانو ټولنه دحکومت دسیاست لوئی لیکي ټاکی او هغه مقررات تصویبوې چې حکومت نی دجوړولو واک اختیار لري. صدراعظم دوزیرانو دټولنی مشرتوب

کوی د حکومت د فعالیت اداره اولارښودنه کوي او په اجراءاتو کښی یی یورنگی راولی.

د باچا او شورې سره د حکومت د رابطی ساتل هم د صدراعظم وظیفه ده.

وزیران خپلی وظیفی د اداری یو گونو د مشرانو او د حکومت د غړو په توگه د صدراعظم د امر او لارښودنی لاندې په هغه چوکاټ کښی دننه پرځای کوي چې دې اساسی قانون او قوانینو ټاکلی دي.

شپږنویمه ماده

صدراعظم او وزیران د حکومت د عمومی سیاست له کبله په شریکه او دخپلو ځانگړو وظیفو له بابته ځانله اولسی جرگی ته مسئول دی.

صدراعظم او وزیران د حکومت د هغو چارو په باب هم مسئول دی چې د هغو دپاره د دې اساسی قانون د حکمونو مطابق پاچائی فرمان اخلی.

می نماید ، فعالیت حکومت را اداره و رهنمونی می کند و در اجراءات آن هم آهنگی را تأمین می نماید .

حفظ رابطه حکومت با پادشاه و شوری نیز وظیفه صدر اعظم می باشد.

وزرا و وظائف خود را بحیث آمرین و احد های اداری و به حیث اعضای حکومت تحت امرورهنمائی صدر اعظم در داخل حدودی که این قانون اساسی و قوانین تعیین می کند اجرا می نماید.

ماده نودوششم

صدر اعظم ووزرا از سیاست عمومی حکومت مشترکاً وازوظائف مشخصه خود منفرداً نزد ولسی جرگه مسئولیت دارند .

صدر اعظم ووزرا از آن اعمال حکومت که در باره آن بر طبق احکام این قانون اساسی فرمان پادشاهی را حاصل می کنند. نیز مسئول می باشند.

اووم فصل

قضاء

اووه نوی یمه ماده

قضائیه قوه ددولت یو خپلواک رکن دی او خپلی وظیفی دتقنینیه او اجرائیه قوو په لړ کښی پرځای کوی.

اته نوی یمه ماده

قضائیه قوه دیوی ستری محکمی او نورو محکموه جوړپړی چې شماری په قانون کښی بنودل کیږی.

دقضائیه قوی په واک اختیار کښی په هغو دعوو غوررسی پر ته ده چې پکښی حقیقی یا حکمی اشخاص - که څه هم دولت وی دمدعی یا مدعی علیه حیثیت لری او دقضاء په وړاندی دقانون د حکمونو سره سم دائری شی.

هیڅ قانون په هیڅ حالت کښی دانه شی کولی چې یوه قضیه یا یوه ساحه ددولت دقضائی قوی د واک اختیار له کښی څخه په هغه ډول چې په دی فصل کښی ئی بریدونه معلوم

فصل هفتم

قضاء

ماده نودوهفتم

قوه قضائیه یک رکن مستقل دولت است ووظایف خودرا در ردیف قوه تقنینیه و قوه اجرائیه انجام می دهد .

ماده نودوهشتم

قوه قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه و محاکم دیگری که تعداد آن توسط قانون تعیین می گردد. صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاوی ای است که در آن اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دولت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته و در پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود .

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت قضیه یا ساحه ایرا ازداتره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه در ین فصل تحدید شده خارج بسازد و به مقام دیگری تفویض

شوی وباسی او بل مقام ته ئی وسپارې. داحکم دعسکری محکمو دجوړیدو مخه نه نیسی. خو دامحکمی به یوازی دهغو جرمونو دپاره وی چې دافغانستان له اردو سره اړه لري دعسکری محکمو تشکیل او واک اختیار په قانون کښی بنودل کيږي.

ننه نوی یمه ماده

قاضیان دقاضی القضاات په پیشنهاد دباچا له خواټاکل کيږي. که چيري یوقاضی یو جرم وکړی نو ستره محکمه دده په حال غور کوی او دده ددفاع له اوریدو نه پس باچاته دده دعزل پیشنهاد وړاندی کولی شی.

هرکله چې دباچا له خوا ددغه پیشنهاد ملاتړوشی نوقاضی دخپلی وظیفی نه معزوليږي. دقاضیانو بدلول، او چتول، پوښتیدل او دتقاعد پیشنهادی دقانون دحکمونو سره سم دستریمحکمی په واک اختیار کښی دی.

کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمی گردد ولی ساحه این نوع محاکم بجرایم مربوط به اردوی افغانستان منحصر می باشد. تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم می شود.

ماده نو دونهم

قضات به پیشنهاد قاضی القضاات از طرف پادشاه تعیین می گردند. هر گاه یک نفر قاضی مرتکب جرمی شود ستره محکمه به حالت قاضی رسیدگی کرده بعد از استماع دفاع او پیشنهاد عزلش را به پادشاه تقدیم کرده می تواند.

در صورتی که پیشنهاد مذکور از طرف پادشاه تائید گردد قاضی ازوظیفه عزل می شود. تبدیل، ترفیع، مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

برای قضات معاش مناسب توسط
قانون تعیین می‌گردد.

قضات نمی‌توانند در مدت
تصدی وظیفه به مشاغل دیگری
اشتغال ورزند .

ماده صدم

در محاکم افغانستان محاکمه به
صورت علنی اجراء میشود و هر
کس حق حضور را در آن مطابق به
احکام قانون دارد . محکمه می‌تواند
در حالت استثنائی که در قانون
تصریح گردیده باشد جلسات سری
دائر کنند . ولی اعلام حکم باید بهر
حال علناً صورت بگیرد.

محاکم مکلف اند اسباب حکمی
را که صادر می‌کنند در
فیصله خود ذکر
نمایند.

ماده یکصد و یکم

تمام فیصله های قطعی محاکم
واجب التعمیل است مگر در حالت
حکم به مرگ شخص که تعمیل

دقاضیانو دپاره دقانون له پلوه مناسب
معاش تاکل کیږی.

قاضیان نه شی کولی چې دخپلو
وظیفو په وخت کښی په نورو چارو
بوخت شی.

سلمه ماده

دافغانستان په محکمو کښی محاکمه
په ښکاره ډول کیږی او دقانون
دحکمونو سره سم هرڅوک دور
تلوحق لرې. محکمه کولی شی چې
په هغو ګوښو حالاتو کښی چې قانون
ښودلی دی پتی غونډی وکړی خو
دحکم اورول به هرو مرو ښکاره
وی.

محکمی مکلفی دې چې دخپل
ورکړی حکم سره یوځای به په
فیصله کښی دحکم سببونه هم
خرگندوی.

یوسلو یوه یمه ماده

دمحکمو دټولو قطعی پریکړو عملی
کول واجب دی خو د چا د مرګ
دحکم په حالت کښی دتعمیل

دپاره دباچابنکول شرط دی.

یوسلو دوه یمه ماده

محکمی چې په کوم پینو باندي غور رسی کوی په هغو کنبی ددی اساسی قانون او ددولت دقوانینو

حکمو نه پرځای کوی که دغور رسی.

لاندي پینو دیوی پینبی په باب په

اساسی قانون او ددولت په قوانینو

کنبی کوم حکم نه وی نومحکمی

داسلامی شریعت دحنفی مذهب

دکلی اساسونو له مخه په هغه

چوکاټ کنبی دننه چې دی اساسی

قانون بنودلی دی په دغه باب یو

داسی حکم راباسی چې ددوی په نظر

کنبی څومره چې ممکنه وی عدالت

ترټولو په ښه توگه لاس ته راوړی.

یوسل دریمه ماده

دجرمونو څیرنه دقانون دحکمونو

سره سم دمدعی العموم له خواچې

ددولت په اجرائیه قوه پوری تړلی دی

کیږی.

حکم محکمه مشروط به توشیح پادشاه می باشد.

ماده یکصدودوم

محاکم در قضا یای مورد رسیدگی

خود احکام این قانون اساسی و

قوانین دولت را تطبیق می کنند. هر

گاه برای قضیه ای از قضا یای مورد

رسیدگی در قانون اساسی و قوانین

دولت حکمی موجود نباشد محاکم

به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی

شریعت اسلام در داخل حدودی که

این قانون اساسی

وضع نموده در چنین

احوال حکمی صادر میکنند

که در نظرشان عدالت

را به بهترین صورت ممکن

تأمین نماید.

ماده یکصدوسوم

تحقیق جرایم از طرف مدعی

العموم که جزء قوه اجرائیه دولت

است مطابق به احکام قانون صورت

می گیرد .

یوسلو څلورمه ماده

ددی اساسی قانون دحکمونو درعایت سره هغه قاعدی چې دمحمو داجراآتو او تشکیلاتو او دقاضیانو له چاروسره اړه لری دقانون له پلوه سمیږی.

ددی قوانینو لوی هدف دادی چې په قضائی مرافقو تشکیلاتو، واک اختیار او دمحاکمې دعمل په لاروکښی یووالی راشی.

یوسلو پنځمه ماده

ستره محکمه له نهوغړو جوړیږی چې ټول دباچاله پلوه ټاکل کیږی. باچادستری محکمی غړی دداسی خلکو له منځه غوره کوی چې دغه صفتونه ولری:

۱- د عمر پنځه دیرش کاله نی پوره کړی وی.

۲- د شپږ څلوینتمی مادی په حکم برابر دشوری په غړیتوب بانندی دغوره کیدو جوگه وی.

۳- د حقوقو په علم - د حقوقو په

ماده یکصد و چهارم

بارعایت احکام این قانون اساسی قواعد مربوط به تشکیلات ، و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم می گردد.

هدف عمده این قوانین توحید مرافق قضائی و توحید تشکیلات صلاحیت و طرز العمل محاکمه می باشد .

ماده یکصد و پنجم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف پادشاه تعیین می شود پادشاه اعضای ستره محکمه را از بین اشخاص تعیین می کند که دارای اوصاف ذیل باشند :

۱ - سی و پنج سالگی را تکمیل کرده باشد.

۲ - اهلیت انتخاب شدن بعضویت شوری را مطابق به حکم ماده چهل و ششم داشته باشد .

۳ - از علم حقوق - اهداف ملی

ملی هدفونو او دافغانستان په حقوقی نظام باندی په پوره اندازه پوه وی.

باچا دستری محکمی یوغری چې عمرئی له څلویښتو کم او له شپیتو زیات نه وی دقاضی القضاات په حیث ټاکی.

باچا کولی شی چې دقاضی القضاات او ستري محکمی دغروپه مقررې باندي دمقررې له وخته هر لس کاله پس نوی نظروکړی - ددی حکم او دیو سلوشپرمی مادی دحکم نه پرته په بل هیڅ ډول قاضی القضاات او دستری محکمی غری له خپلو وظیفو نه ویستل کیدلی نه شی.

دهغه حالت نه غیر چې په یوسلوشپرمه ماده کښی بیان شوې دې قاضی القضاات او دستري محکمی غری دخدمت ددورې له ختمیدونه وروسته تر عمره پوره خدمت ددوری له ټولومالی بنیگرونه فائده اخلی.

- حقوق و نظام حقوقی افغانستان آگاهی کافی داشته باشد .

پادشاه یکنفر از جمله اعضای ستره محکمه را که سن آن از چهل کمتر و از شصت زیاد تر نباشد به حیث قاضی القضاات تعیین می نماید .

پادشاه می تواند برتعیین قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از مرور هر ده سال از تاریخ تعیین شان بوظایف مذکور تجدید نظر بنماید . بارعایت این حکم و حکم ماده یکصدوششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه به هیچ وسیله دیگر از وظیفه شان برطرف نمی شوند .

به استثنای حالت مندرج ماده یکصدو ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از تمام امتیازات مالی دوره خدمت شان مستفید می شوند .

قاضی القضاة و اعضای ستره محکمه نمیتوانند بعد از ختم دوره خدمت شان رئیس یا اعضای حکومت ، عضو شوری یا مامور دولت باشند .

قاضی القضاة و اعضای ستره محکمه نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه و بعد از آن در احزاب سیاسی شمولیت ورزند .

ماده یکصد و ششم

هر گاه بیش از یک ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه قاضی القضاة یا یک یا چند عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظیفه تقاضا نماید و جرگه مذکور این تقاضا را به اکثریت دوثلث اعضاء تصویب کند متهم از وظیفه سبکدوش می شود و لویه جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دائر می گردد . هر گاه لویه جرگه بعد از مطالعه راپور هیئت با اکثریت

دخمت دورې له ختمیدو نه وروسته قاضی القضاة او دسترې محکمی غرې دحکومت مشرتوب یا غریتوب او ددولت ماموریت نه شی کولای .

قاضی القضاة او دسترې محکمی غرې نه شی کولای چې د وظیفی دچلولو په موده کنبی یا ترهغې وروسته په سیاسی گوندونو کنبی گډون وکړي .

یوسلو شپږمه ماده

که چیری داولسی جرگی له دریمی برخی نه زیات غری دوظیفی له اجرانه دراپورته شوی جرم په تور دقاضی القضاة یا دستری محکمی دیوه یاخوتنو غرودمحاکمی غوښتنه وکړی او جرگه د دوو برخو غرو درایوپه اکثریت داغوښتنه ومنی نودتورن لاس له کاره ویستل کیږي او دخپرونکی دلگی دټاکلو دپاره لویه جرگه جوړیږي . که چیری لویه جرگه دلگی دراپور له کتنی وروسته

ددووبرخو غړو درأيو په اکثريت دتورن محاکمه لازمه وبولی نویو غړې په تورن باندي ددعوی سورولو او داتو تنویوه دلگي دمحاکمي دچلولو دپاره ټاکی.

دا دلگي دمشرانو جرگي دمشربه مشرتوب دهغي جزائي محاکمي دتگ لارې سره سم تورن محاکمه کوي چې په ستره محاکمه کنبی پری عمل کیږي او که چیرې په تورن باندي جرم ثابت شی نو دی دوظیفی نه معزولوی او سزا ورکوی.

یوسلو اوومه ماده

ستره محاکمه دافغانستان نهائی قضائی مرجع ده. ستره محاکمه ددې اساسی قانون او قوانینو د حکمونو سره سم دمحکمو اجراءات او تشکیلات او ددولت قضائی چارې سموی. ستره محاکمه دمحکمو داداری چارو دسمون دپاره ضروری لارې چارې برابروی.

دوثلث اعضاء محاکمه متهم را لازم بدانند از بین اعضا یکنفر را جهت اقامه دعوی وهیئتی را مرکب از هشت نفر برای اجرای محاکمه تعیین می کند.

این هیئت تحت ریاست رئیس مشرانو جرگه متهم را مطابق به طرزالعمل محاکمه جزائی که در ستره محاکمه تطبیق می گردد محاکمه می نماید و در صورتیکه جرم متهم ثابت شود او را از وظیفه عزل کرده به جزاء محکوم میسازد.

ماده یکصدوهفتم

ستره محاکمه مرجع نهائی قضائی افغانستان است. ستره محاکمه تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضائی دولت را مطابق به احکام این قانون اساسی و قوانین تنظیم می نماید. ستره محاکمه تدابیر لازم را جهت تنظیم امور اداری محاکم اتخاذ می کند.

بودجه قوه قضائیه از طرف قاضی القضاة به مشوره حکومت ترتیب گردیده بعد از موافقه ستره محکمه بحیث یک جزء بودجه دولت توسط حکومت به شوری تقدیم می شود .

تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه میباشد در مورد مامورین و سائر کارکنان اداری قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سائر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد . ولی تعیین - ترفیع - عزل - مواخذه و تقاعد شان توسط ستره محکمه برونق قانون صورت می گیرد.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصد و هشتم

اداره افغانستان بر اصل مرکزیت مطابق به احکام این فصل استوار است .

دقضائی قوی بودجه دقاضی القضاة له خوا دحکومت په سلاجورپرې او دستری محکمی له منلووروسته ددولت دبودجی دیوی برخی په شیر دحکومت په لاس شورې ته وړاندهې کیږي.

قضایي قوي قوي د بودجې دلمگولوواک اختیار دسترسي محکمی په لاس کښي دي.

دقضائی قوی دمامورینو او ټولو اداری کار کوونکو په باب د دولت دمامورینو او ټولو اداری کار کوونکو دقوانینو حکمونه نافذ دی خود دوی ټاکل، اوچتول، عزل، پوښتیدل او تقاعد ورکول دقانون سره سم دسترې محکمی له پلوه کیږي.

اتم فصل

اداره

یوسلو اتمه ماده

دافغانستان اداره ددې فصل دحکمونو سره سم دمرکزیت په اساس ولاړه ده.

اداره مرکزی به موجب قانون به یک عده واحدهای اداری منقسم می‌گردد که در راس هر کدام آن یک نفر وزیر قرار دارد .

واحد اداره محلی ولایت است . تعداد، ساحه اجزا و تشکیلات ولایت توسط قانون تنظیم می‌گردد .

ماده یکصد و نهم

در هر ولایت یک ولایت جرگه تشکیل می‌شود . اعضای جرگه ولایت توسط انتخابات آزاد - عمومی - مستقیم و سری از طرف ساکنین ولایت انتخاب می‌گردد.

جرگه ولایت، یک نفر از اعضای خود را بحیث رئیس انتخاب می‌نماید. جرگه ولایت در تأمین اهداف انکشافی دولت به نوحی که در قوانین تصریح می‌گردد سهم می‌گیرد . همچنین این جرگه برای بهبود امور و انکشاف اوضاع عمومی ولایت به حکومت ولایت

مرکزی اداره دقانون له مخی په یوشمیر اداری، یوگونو، باندې ویشله کیږی چې دهریوه مشری دیو وزیر په لاس کښی ده.

سیمه ایزی اداری یو ولایت دې دولایتونوشمیر، سیمه، برخی او تشکیلات دقانون له مخه ښودل کیږی.

یوسلو نهمه ماده

په هر ولایت کښی یوه دولایت جرگه جوړیږی دولایت دجرگی غړی دآزادواوامو سماسمو او پتو انتخاباتو له لاری دولایت دخلکو له خواغوره کیږی.

دولایت جرگه دخپلوغړوله منځه یوتن دمشربه توگه غوره کوی.

دولایت جرگه لکه چې په قانون کښی ښودل کیږی ددولت دانکشافی هدفونو پوره کولوکښی برخه اخلی او هم داجرگه دولایت دچارودښه کیدو او دولایت دعمومی اوضاعو دانکشاف دپاره دولایت

حکومت ته سلاور کوی.

مشوره می‌دهد .

دولایت جرگه خپلی وظیفی
دولایت دحکومت په ملگرتیا سرته
رسوې. دولایت جرگی دغړولپاره
دقانون له پلوه مناسب معاش
ټاکل کیږي.

جرگه ولایت وظائف خود را به
همکاری حکومت ولایت اجرا می
نماید. برای اعضای جرگه ولایت
معاش مناسب توسط قانون
تعیین می‌گردد.

یوسلولسمه ماده

ماده یکصدو دهم

دسیمه ایـزې ادارې دسمون
دپاره داسې قوانین جوړیږي چې په
هغو کښې ددې فصل دحکمونو
رعایت کیږي.

برای تنظیم امور مربوط به اداره
محلې قوانین وضع می‌گردد که در
آن اصول مندرج این فصل رعایت
می‌شود .

ددې قوانینو په مقصدونو کښې
یوداهم دی چې دا قسم جرگی
تر کلیو پورې وغځیږي او په سیمه
ایزه اداره کښې ددوې دورخ په ورځ
زیاتیدونکې کانون مطلب پوره شی.

از جمله اهداف این قوانین
تعمیم جرگه ها تا درجه
قـری و تأمین اشتراک
روز افزون آن در اداره محلی
می‌باشد.

یوسلو یوولسمه ماده

ماده یکصدو یازدهم

دښاری چارو داداری دپاره دښاروالی.
جوړیږي دښاروالیو ټولنی دآزادو-
عامو- پټو او سماسمو انتخاباتو له
لارې جوړیږي.

برای اداره امور شهری شاروالی ها
تشکیل می‌شود . مجالس شاروالی
از طریق انتخابات آزاد عمومی
مستقیم و سری تاسیس می‌گردد .

ددې فصل دحکمونو درعایت سره

بارعایت احکام این فصل امور

په ښاروالی پورې تړلی چارې دقانون له پلوه سمیږی.

یوسلو دولسمه ماده

اداری وظیفی داداری مامورینو او نورو کارکوونکو په لاس پرځای کیږی.

دمامورینو او نورو اداری کار کوونکو دپاره دقانون له مخه مناسب معاش ټاکل کیږی.

دمامورینو او نورو اداری کار کوونکو حقونه او وظیفی په قانون کښی ښودل کیږی.

نهم فصل

داضطرار حالت

یوسلو دیارلسمه ماده

که چیری دجنگ، دجنگ دخطر دسختی الی گولی یابل دغسی حالت له کبله چې مملکت ته خطر راپورته کړی او دخپلواک اوملی ژوند ساتنه په هغه لارچې دی اساسی قانون ښودلی ده ناممکنه شی نودباچا له خوا داضطرار حالت اعلامیږی.

مربوط به ښاروالی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده یکصد و دوازدهم

وظایف اداره توسط مامورین و سایر کارکنان اداری اجرا می شود .

برای مامورین و سائر کارکنان اداری معاش مناسب توسط قانون تعیین می گردد.

حقوق ووظائف مامورین و سائر کارکنان اداری توسط قانون تنظیم می شود .

فصل نهم

حالت اضطرار

ماده یکصد و سیزدهم

هر گاه به علت حرب ، خطر حرب، اغتشاش و خیم یا حالت مماثلی که مملکت را با خطر مواجه سازد حفظ استقلال و حیات ملی از مجری ایکه در قانون اساسی تعیین شده ناممکن گردد حالت اضطرار از طرف پادشاه اعلان می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از سه ماه دوام نماید برای تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است .

ماده یکصد و چاردهم

در حالت اضطرار پادشاه می تواند تمام یا بعضی صلاحیت های شوری را بحکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و پانزدهم - درحالت اضطرار حکومت می تواند بعد از موافقه ستره محکمه تنفیذ احکام ذیل این قانون اساسی را توسط فرامین تقنینی معطل سازد یا بران قیودی وضع نماید :

- ۱- حکم فقره اول ماده بیست و هشتم .
- ۲- حکم فقره سوم ماده بیست و نهم .
- ۳- حکم فقره دوم ماده سی ام .
- ۴- حکم فقره اول ماده سی و دوم .

که داضطرار حالت له دری میاشتونہ اورپدشی نودهغه دجاری ساتلو دپاره دلویی جرگی مننه شرط ده.

یوسلوخوارلسمه ماده

داضطرار په حالت کښی باچا اختیار لری چې دشوری ټول یاخینی واکونه دحکومت په لاس کښی ورکړی.

یوسلو پنځلسمه ماده- داضطرار په حالت کښی حکومت کولی شی چې دستری محکمی دموافقی اخستلو نه وروسته داساسی قانون لاندنیو حکمونو چلند دتقنینی فرمانونو له مخه یا وخنډوی او یا پری قیدونه ولگوی:

- ۱- داته ویشتمی مادی دلمری-فقری حکم.
- ۲- دنهه ویشتمی مادی ددرپیمی فقری حکم.
- ۳- ددیرشمی مادی د دوه یمی فقری حکم.
- ۴- ددوه دیرشمی مادی دلومری-فقری حکم.

- ۵- ددری دیرشمی مادی دلومړۍ- فقری حکم.
- یوسلو شپاړسمه ماده:
- داضطرار په حالت کښی باچا پایتخت دکابل دښارنه بل ځای ته موقتاً لیردولی شی.
- یوسل اوولسمه ماده
- که چیری دولسی جرگی تقنینی دوره یا دمشرانو جرگی دځینو غړو دخدمت دوره داضطرار دحالت په موده کښی ختمه شی باچا کولی شی چې نوی انتخابات وځنلوی او داولسی جرگی تقنینی دوره یا دمشرانو جرگی دنوموړو غړودخدمت دوره داضطرار حالت ترپایه اوږده کاندی. نوی انتخابات داضطرار دحالت په ختم پسې سملاسی اجراء کیږی.
- یوسلو اتلسمه ماده
- داضطرار په حالت کښی اساسی قانون نه تعدیلیری.
- یوسلو نولسمه ماده
- ۵- حکم فقره اول ماده سی وسوم.
- ماده یکصدوشانزدهم
- در حالت اضطرار پادشاه می تواند پایتخت را به محل دیگری غیر از شهر کابل موقتاً انتقال دهد .
- ماده یکصدوهفدهم
- هر گاه دوره تقنینیه ولسی جرگه یاد وړه خدمت یک قسمت از اعضای مشرانو جرگه در اثنای حالت اضطرار ختم شود پادشاه می تواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی بگذارد و دوره تقنینیه ولسی جرگه یا دوره خدمت اعضای مذکور مشرانو جرگه را تاختم حالت اضطرار تمديد دهد . بعد از ختم حالت اضطرار بلافاصله انتخابات اجرا می گردد.
- ماده یکصدو هژدهم
- در حالت اضطرار قانون اساسی تعدیل نمی شود.
- ماده یکصدونزدهم

در ختم حالت اضطرار اقداماتی که بر اساس ماده یکصدوپانزدهم به عمل آمده بلافاصله از اعتبار ساقط می‌شود.

اقداماتی که بر اساس حکم ماده یکصدوچهاردهم از طرف حکومت به عمل آمده در مدت یکماه از تاریخ دائر شدن نخستین جلسه شوری بعد از ختم حالت اضطرار به شوری ارائه میشود و در صورتی که شوری آنرا رد کند از اعتبار ساقط می‌گردد. هر گاه در حالت اضطرار حکومتی تشکیل شده باشد که در اثر تطبیق ماده یکصدوچهاردهم رای اعتماد ولسی جرگه را حاصل نکرده باشد موضوع رای اعتماد بر حکومت بلافاصله بعد از ختم حالت اضطرار در ولسی جرگه مورد مباحثه قرار گرفته راجع به آن تصمیم اتخاذ می‌شود.

داضطرار دحالت له ختمیدوسره جوخت ټول هغه اقدامات چې دیوسلوپنځلسمی مادی له مخه شوی وی له اعتباره پر یوځی.

هغه اقدامات چې دیوسلوڅوارلسمی مادی له مخه شوی وی داضطرار دحالت له ختمیدو وروسته دشوری دلومړۍ غونډې له نیتې نه په یوه میاشت کښې دننه دننه شوری ته وړاندې کیږي او که چیرې شوری هغه ونه مني نوله اعتباره غورځیږي. که چیرې داضطرار په حالت کښې داسی یو حکومت جوړشوی وی چې دیوسلوڅوارلسمی مادی له مخه یی داولسی جرگی دباور رایه نه وی اخیستی نو داضطرار دحالت په ختمیدو پسې سملاسی په حکومت باندې دباور درائی موضوع په اولسی جرگه کښې دبحث لاندې راځی او فیصله ورباندې کیږي.

لسم فصل

تعديل

يوسلو شلمه ماده

ددى اساسى قانون د حکمونو سره سم داسلام دپيروي اصل اودمشروطه باچائى اساس او په اتمه ماده کنبى راغلى ارزبنتونه تعديل کيدلى نه شى. داساسى قانون نورى برخى دوزيرانو دټولنى يا دولسى جرگى يا مشرانو جرگى د درپيمى برخى غروپه پيشنهاده ددى فصل دحکمو سره سم تعديل کيدى شى.

يوسلو يو ويشتمه ماده

دتعديل پيشنهاده لويه جرگه گورى او که چيرى دلوى جرگى دغروپو اکثريت د تعديل ضرورت ومني نو دخپلو غرو له منځه يوه ډلگى دتعديل دطرحى تيارولو دپاره ټاكي داډلگى دوزيرانو د ټولنى او ستري محكمى په سلاطرح جوړوى او لوى جرگى ته ئى وړاندى كوى. که چيرى لويه جرگه دغروپه

فصل دهم

تعديل

ماده يكصدو بيستم

اصل پيروي از اساسات اسلام، اساس پادشاهى مشروطه مطابق به احكام اين قانون اساسى و ارزش هاى مندرج ماده هشتم تعديل نمى شوى. تعديل ديگر محتويات قانون اساسى به پيشنهاده مجلس وزراء يا يك ثلث از اعضاى ولسى جرگه يا مشرانو جرگه مطابق به احكام اين فصل صورت مى گيرد .

ماده يكصدو بيست و يكم

پيشنهاده تعديل را لويه جرگه مطالعه مى كند و در صورتى كه اكثريت اعضاى آن ضرورت تعديل را تصويب كندهيئتى از بين اعضا جهت تهيه طرح تعديل تعيين مى نمايد اين هيئت طرح تعديل را به مشوره مجلس وزراء و ستره محكمه تهيه نموده به لويه جرگه تقديم مى كند. هر گاه لويه جرگه باكثريت اعضا

اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح
 باچاته وړاندی کیږی. باچاشوری
 ماتوی دتعدیل دطرحی نه ټول اولس
 خبروی او دنویوانتخاباتو تاریخ
 اعلانوی. دشوری له ماتیدونه وروسته
 دخلورومیاشتو په موده کنبی
 دننه دننه نوی انتخابات
 کیږی.

اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح
 باچاته وړاندی کیږی. باچاشوری
 ماتوی دتعدیل دطرحی نه ټول اولس
 خبروی او دنویوانتخاباتو تاریخ
 اعلانوی. دشوری له ماتیدونه وروسته
 دخلورومیاشتو په موده کنبی
 دننه دننه نوی انتخابات
 کیږی.

ماده یکصدو بیست و دوم

به تعقیب افتتاح شوری وتشکیل
 حکومت پادشاه لویه جرگه را دائر
 می کند.

لویه جرگه طرح تعدیل را مطالعه
 کرده متن آنرا قبول یارد می نماید .
 تصویب لویه جرگه درین مورد به
 اکثریت دوثلث اعضاء اتخاذ
 می شود و بعد از توشیح پادشاه نافذ
 می گردد.

فصل یازدهم

احکام انتقالی

ماده یکصدو بیست و سوم

بارعایت محتویات این فصل ،

یوسلو دوه ویشتمه ماده

دشوری په پرانستلو اودحکومت
 جوړیدو پسی سم باچا لویه جرگه
 راغواری.

لویه جرگه دتعدیل طرح گوری او
 متن یی منی او یائی نه منی د لوئی
 جرگی تصویب په دی باب دغرو
 ددووبرخو په اکثریت کیږی او
 دباچا په بنکو لלו نافذ
 کیږی.

یوولسم فصل

انتقالی حکمونه

یوسلو درویشتمه ماده

ددی فصل دمحتویاتو له رعایت سره

ددی اساسی قانون حکمونه له هغه تاریخ نه نافذ کیږي چې دباچا له پلوه بنسکوللی او اعلام شی.

یوسل او خلیريشتمه ماده

دباچا له پلوه ددی اساسی قانون داعلامیدونه وروسته دملی شوری او داعیانو مجلسونه رنګیدلی کښل کیږي.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده

نوي شوری د ۱۳۴۴ هجری شمسی کال دمیزان په دوه ویشتمه ورځ پرانستله کیږي.

ددی اساسی قانون داعلامیدو او دنوی شوری دپرانستلو ترمنځ موده د انتقال دوره کښل کیږي.

داننتقال په دوره کښی دشوری واک اختیار حکومت ته سپارل کیږي.

هغه تقنینی فرمانونه چې داننتقال په دوره کښی ددی فصل په حکمونوبرابر راوځی داووه اویایمی مادی دحکم سره سم شوری ته

احکام این قانون اساسی از تاریخ توشیح و اعلام از طرف پادشاه نافذ می گردد.

ماده یکصدویست و چهارم

بعد از آنکه پادشاه این قانون اساسی را اعلام نماید مجلسین شوری ملی و اعیان منحل شناخته می شوند .

ماده یکصدویست و پنجم

شوری جدید روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۴ هجری شمسی افتتاح می گردد.

مدت بین تاریخ اعلام این قانون اساسی و افتتاح شوری جدید دوره انتقال شمردده می شود.

در دوره انتقال صلاحیت شوری به حکومت تفویض می گردد.

فرامین تقنینی ای که در خلال دوره انتقال بروفق احکام این فصل صادر می گردد مطابق به احکام ماده هفتادوهفتم به شوری ارائه

نبودل کیږي.

می شود .

که چیري دانتقالي دوری په موده کښي یوداسی حالت پیداشي چې ددی اساسی قانون دحکمونو سره سم دلویی جرگی داتریدل غواری نودشوری او اعیانورنک شوی مجلسونه رابلل کیږي او داته او یایمی مادی سره سم لویه جرگه جوړیږي. څرنګه چې دنوموړی حالت دراپیداکیدو په وخت کښي لادولایاتو جرگی نه دی جوړی شوی نوڅکه لویه جرگه بی دولایاتو دجرګو له مشرانو څخه جوړیږي.

اگر در اثنای دوره انتقال یکی از حالاتی ظهور نماید که بر طبق احکام این قانون اساسی وجود لویه جرگه را ایجاب می کند مجلسین منحل شده شوری ملی و اعیان دعوت گردیده لویه جرگه بر طبق ماده هفتادوهشتم دایر میشود چون در موقع ظهور یکی از حالات مذکور هنوز جرگه های ولایات بوجود نیامده لویه جرگه بدون وجود روسای جرگه های ولایات تشکیل می گردد.

یوسلو شپږویشتمه ماده

په انتقالی دوره کښي دحکومت په وظایفو کښي داچاری شاملی دی:

ماده یکصدوبیست وششم
در دوره انتقال از جمله وظائف حکومت است که :

۱-چې دانتخاباتو- اساسی تشکیلاتو، مطبوعاتو او دقضائی واک اختیار او تشکیلاتو په باب تقنینی فرمانونه جوړ او دښکوللودپاره ئی باچاته وړاندی کړي.

۱ - فرامین تقنینی مربوط به انتخابات تشکیلات اساسی، مطبوعات و تشکیلات و صلاحیت قضائی را ترتیب نموده به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند.

۲- چې دسیاسی ګوندونو او ولایتی

۲ - مسوده قوانین مربوط به

احزاب سیاسی و جرگه های ولایات را تهیه نموده به شوری ایی که بعد از ختم دوره انتقال دایر می گردد ، تقدیم کند .

۳- تدابیر لازم را جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی اتخاذ نماید .

ماده یکصد و بیست و هفتم
ستره محکمه روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۶ هجری شمسی تشکیل می گردد.

هر گاه در اثنای دوره انتقالی به تطبیق مواد پانزدهم - هفدهم - نوزدهم - بیست و یکم - بیست و دوم و یکصد و پانزدهم این قانون اساسی ضرورت بیفتند- احکام مواد مذکور بدون شمول ستره محکمه یا قاضی القضاة تطبیق می گردد.

در مدت بین تاریخ نفاذ این قانون اساسی و تشکیل ستره محکمه پادشاه صلاحیت دارد به منظور تأمین اجرای وظائف ستره

جرگو دقوانینو مسودی تیاری او هغه شوری ته ئی وړاندی کړی چې دانتقالی دوری نه وروسته جوړیږی.

۳- چې ددی اساسی قانون دحکمونو دعملی کولو دپاره ضروری اقدامات وکړی. یوسلو اوه یو سکراوه ویشتمه ماده

ستره محکمه د ۱۳۴۶ هجری شمسی کال دمیزان په دوه ویشتمه نیټه جوړیږی.

که چیری دانتقالی دورې په موده کښی ددی اساسی قانون دپنځلسمی، اوولسمی، یوویشتمی، دوه ویشتمی او یوسلو پنځلسمی مادی دعملی کولو ضرورت پینځی شی نو ددغو مادو حکمونو دستری محکمی یا قاضی القضاة دکلیون نه پرته عملی کیږی. ددی اساسی قانون دنافذ کیدو او دستری محکمی دجوړیدو ترمنځ موده کښی باچاصلاحیت لری دستری محکمی دوظیفو داجراء

محکمه تدابیر لازم اتخاذ نماید .

ماده یکصد و بیست و هشتم

قوانینی که قبل از تاریخ نفاذ این قانون اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده می شود که مناقض احکام این قانون اساسی نبوده و قوانین جدید آنرا الغاء نکرده باشد .

دتأمین لپاره ضروری تدبیرونه برابر کړی .

یوسلواته ویشتمه ماده

ټول هغه قوانین چې ددې اساسی قانون د نافذ کیدونه مخکې منځ ته را وتلي دي په دې شرط نافذ کښل کېږی چې ددې اساسی قانون له حکمونو سره تناقض و نه لري او نویو قوانینو لغوه کړي نه وي .